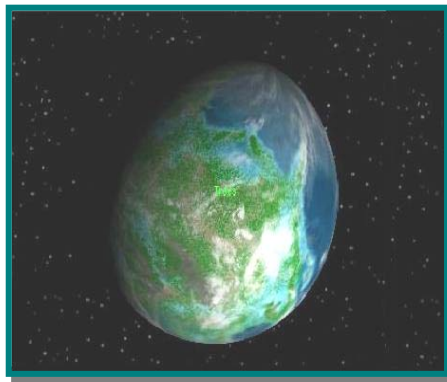

คู่มือการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กันยายน 2550

**คู่มือการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552**

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 หลักการการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552	2
1.3 การจัดการสิ่งแวดล้อมภายใต้แผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552	3
บทที่ 2 แนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552	
2.1 การดำเนินงานที่ผ่านมา	4
2.2 การดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552	4
บทที่ 3 ขั้นตอนการจัดทำและพิจารณาแผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552	8
บทที่ 4 ปฏิทินการจัดทำและพิจารณาแผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552	11
บทที่ 5 แนวทางการพิจารณาแผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552	
5.1 การพิจารณาแผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552	12
5.2 การพิจารณาสนับสนุนงบประมาณโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้แผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552	12
ภาคผนวก ก แบบฟอร์มการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552	
ก-1 องค์ประกอบของแผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด	
ก-2 แบบฟอร์มรายละเอียดโครงการ	
ก-3 แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพอากาศและเสียง กรมควบคุมมลพิษ	
ก-4 แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	

คู่มือการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

สารบัญ (ต่อ)

ภาคผนวก ข	องค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับ แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด
ข-1	คณะกรรมการจัดทำและติดตามประเมินผลแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการ คุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด
ข-2	คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการ คุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด
ข-3	คำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการกำกับการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการ คุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด
ภาคผนวก ค	กฎหมาย และมติคณะกรรมการ ที่เกี่ยวข้องกับแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการ คุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด
ค-1	พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535
ค-2	แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 – 2554 (บทสรุปผู้บริหาร)
ค-3	ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548
ค-4	มติคณะอนุกรรมการกำกับการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในระดับจังหวัด ในการประชุมครั้งที่ 1/2550 เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2550
ค-5	มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ 6/2550 เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2550

คู่มือการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

สารบัญ

		หน้า
ภาพที่ 1	แนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552	7
ภาพที่ 2	ขั้นตอนการจัดทำและพิจารณาแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552	10

ภาคผนวก ก

**แบบฟอร์มการจัดทำ
แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552**

- ก-1 องค์ประกอบของแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด
- ก-2 องค์ประกอบของข้อเสนอโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ก-3 แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพอากาศและเสียง กรมควบคุมมลพิษ
- ก-4 แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ภาคผนวก ก -1

องค์ประกอบของแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 เป็นการจัดทำเอกสารในภาพรวมของจังหวัด มีรายละเอียด ดังนี้

1. บทนำ

แสดงข้อมูลพื้นฐานของจังหวัด ข้อมูลประชากร การขยายตัวของประชากร เศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาจังหวัด สถิติย้อนหลัง และการคาดการณ์ในอนาคต

2. วิสัยทัศน์ของจังหวัด

แสดงถึงความมุ่งหวังของจังหวัดด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม

3. สถานการณ์และประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของจังหวัด

3.1 ประมวลสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพที่เป็นปัจจุบัน พร้อมแสดงข้อมูลตารางสถิติด้านสิ่งแวดล้อมแต่ละประเภท (ย้อนหลัง 10 ปี) และผลการคาดการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมในเชิงคุณภาพและปริมาณในอนาคต รวมทั้ง ประมวลผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนของจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และที่ส่วนกลางมาดำเนินการให้ในพื้นที่

3.2 จากข้อมูลสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมใน ข้อ 3.1 จังหวัดจะต้อง

(1) วิเคราะห์และประเมินประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น จัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนของปัญหา ประเมินผลกระทบเบื้องต้นทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพของประชาชนที่อาจเกิดขึ้นจากปัญหาดังกล่าว

(2) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของจังหวัด สภาพแวดล้อมและกระบวนการภายในของการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของจังหวัด เพื่อให้ทราบจุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weaknesses) และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและกระบวนการภายนอก เพื่อให้ทราบโอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) ซึ่งมีผลต่อการกำหนดกลยุทธ์และมาตรการในการป้องกันแก้ไขปัญหา

4. วัตถุประสงค์

แสดงวัตถุประสงค์ของแผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ในการลด ป้องกัน และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน

5. เป้าหมาย

ระบุเป้าหมายของการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสม

6. กลยุทธ์

แสดงถึงแนวทางหลักที่เลือก เพื่อเป็นตัวกำหนดทิศทางในการปฏิบัติที่ตอบสนองกับประเด็นปัญหา เพื่อให้มีการดำเนินการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมาย และบรรลุผลตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ จะต้องคำนึงถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ซึ่งจะเป็นตัวขับเคลื่อนและสนับสนุนการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ

7. มาตรการในการแก้ไขปัญหา

แสดงเทคนิควิธีการดำเนินงาน ที่สอดคล้องกับแต่ละกลยุทธ์ ทั้งทางด้านเทคนิควิชาการและเครื่องมือในการขับเคลื่อนที่ใช้ในการบริหารจัดการทั้งด้านการกำกับควบคุม ด้านเศรษฐศาสตร์ และด้านสังคม

8. แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม/งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ

เป็นการกำหนด แผนงาน / โครงการ / กิจกรรม ภายใต้มาตรการที่กำหนด เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดทำสรุปแสดงโครงการทุกโครงการ และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ในตารางแสดงมาตรการ / แผนงาน / โครงการ ภายใต้แผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 เพื่อแสดงให้เห็นงบประมาณจากทุกแหล่งที่จะต้องใช้ในการดำเนินโครงการ สำหรับโครงการที่ประสงค์ขอจะขอรับเงินอุดหนุนจากคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ กองทุนสิ่งแวดล้อม จะต้องจัดทำข้อเสนอโครงการ และมีเอกสารประกอบการพิจารณา ตามที่กำหนด

ภาคผนวก ก-2

แบบฟอร์มรายละเอียดโครงการ

จังหวัด
แผนงาน
ชื่อโครงการ
หน่วยดำเนินการ

1. หลักการและเหตุผล

เป็นส่วนที่นำเสนอให้เห็นความสำคัญและเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องดำเนินโครงการให้ระบุปัญหาและสาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่กำลังเผชิญอยู่ให้ชัดเจนแต่ละโครงการเป็นรายโครงการ เช่น ปัญหาน้ำเสียชุมชน ปัญหามลพิษและสิ่งปฏิกูล ปัญหามลพิษทางอากาศและเสียง โดยแสดงข้อมูลสถิติตัวเลขประกอบการบรรยายสภาพปัญหา รวมทั้งแนวโน้มของผลกระทบของปัญหาว่าจะมีความรุนแรงในระดับใดหากมิได้ปรับแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การพิจารณาแนวทางและการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาในภาพรวมของแผนสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด มีความสอดคล้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสีเขียวตามลำดับขั้นตอนความสำคัญของปัญหานั้นๆ รวมทั้งผลการศึกษาที่ชี้ให้เห็นสาเหตุปัญหา (ลักษณะและระดับปัญหา) ฯลฯ รวมทั้งลักษณะเฉพาะเจาะจงในเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับโครงการ แนวคิดของโครงการในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

2. วัตถุประสงค์

ให้ระบุวัตถุประสงค์ของแต่ละโครงการที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับหลักการและเหตุผล โดยแสดงถึงผลสำเร็จที่ต้องการให้เกิดขึ้นภายในระยะเวลาที่กำหนด และตรวจวัดได้

3. เป้าหมายของโครงการ

ผลสำเร็จที่คาดว่าจะได้รับหลังจากการดำเนินโครงการ

4. กิจกรรม

จะต้องระบุให้ชัดเจนว่ามีกิจกรรมอะไรบ้างในแต่ละปี และแต่ละกิจกรรมต้องสอดคล้องกับเป้าหมายอย่างชัดเจน

5. รายละเอียดอื่นๆ

5.1 โครงการก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียชุมชน หรือระบบกำจัดมูลฝอยชุมชน ให้แบ่งเป็น 6 แผนงาน ได้แก่

- (1) แผนการควบคุมมลพิษ
- (2) แผนการจัดหาระบบ
- (3) แผนการจัดเก็บรายได้
- (4) แผนการติดตามตรวจสอบและประเมินผล

(5) แผนการบังคับใช้กฎหมาย

(6) แผนโครงสร้างองค์กรบริหารจัดการระบบ

5.2 สำหรับโครงการประเภทอื่นๆ ให้ระบุวิธีการดำเนินงานทั่วไป

5.3 โครงการลงทุนก่อสร้างจะต้องมีแบบแปลนรายละเอียด และประมาณราคาโครงการ พร้อมแผนผังสถานที่ดำเนินการโครงการ (รายละเอียดตามตาราง)

6. ระยะเวลาดำเนินโครงการ

1. ให้ระบุระยะเวลาดำเนินการโครงการ ระยะเวลาในการดำเนินโครงการตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ เป็นระยะเวลาเท่าใด

2. ให้ระบุแผนการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ระบุรายละเอียดขั้นตอนในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ระยะเวลาที่ใช้ในแต่ละขั้นตอนหรือกิจกรรม

7. พื้นที่ดำเนินการโครงการ

ให้ระบุพื้นที่เป้าหมายที่ประเมินแล้วว่า มีปัญหาสิ่งแวดล้อมที่จำเป็นที่ต้องมีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม อาจระบุได้ดังนี้

1. พื้นที่ดำเนินการตามเขตการปกครอง (ตำบล / อำเภอ / เทศบาล / อบต. ฯลฯ) พร้อมทั้งแสดงรูปแผนที่ประกอบ

2. ขนาดพื้นที่ดำเนินการ (กรณีเป็นกิจกรรมก่อสร้าง)

3. ควรมีแผนที่แสดงอาณาเขตที่จะดำเนินการ เขตติดต่อที่ได้ผลประโยชน์ร่วม

8. วงเงินงบประมาณ

ปีงบประมาณ	งบประมาณแผ่นดิน		กองทุนสิ่งแวดล้อม		งบจากแหล่งอื่น ๆ	รวม
	อุดหนุนเฉพาะกิจจาก กระจายอำนาจ 90 %	ท้องถิ่นสมทบ 10 %	อุดหนุน 50 %	ท้องถิ่นสมทบ 50 %		
รวม						

หมายเหตุ กรณีขอใช้เงินกองทุนสิ่งแวดล้อม จะต้องนำเสนออัตราค่าบริการ (ตามมาตรา 88) และ อัตราการหักส่งค่าบริการคืนกองทุนสิ่งแวดล้อม (ตามมาตรา 93) ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 พร้อมทั้ง การยื่นข้อเสนอโครงการด้วย

รายละเอียดค่าใช้จ่ายซึ่งท้องถิ่นต้องจัดเตรียมเพื่อใช้ในการเดินระบบและบำรุงรักษาระบบ

รายการเงินงบประมาณ	งบประมาณที่ขอตั้ง
ค่าตอบแทน ค่าใช้สอยและวัสดุ สาธารณูปโภค ค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง เงินอุดหนุน อื่นๆ	
รวม	

รายละเอียดค่าใช้จ่ายเป็นส่วนที่แสดงให้เห็นว่า งบประมาณที่ตั้งขึ้นมามีค่าใช้จ่ายอะไรบ้าง แบ่งตามหมวดลักษณะของการใช้จ่ายเหมือนการจัดทำรายละเอียดงบประมาณปกติ โดยจะต้องระบุปริมาณงานที่จะทำ ตลอดจนค่าใช้จ่ายต่อหน่วย และค่าใช้จ่ายทั้งหมดให้ชัดเจน

9. การบริหารโครงการ

ระบุรูปแบบของหน่วยงานที่เข้ามาดำเนินงาน ซึ่งอาจเป็นการทำงานร่วมกันในกรณีลักษณะโครงการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกัน ทั้งนี้ ควรพัฒนาโครงการให้เกิดการทำงานร่วมกันของหน่วยงานและประชาชนให้มากที่สุดเพื่อให้เกิดการทำงานแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมร่วมกัน

หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการควรมีรูปแบบที่เหมาะสมกับกิจกรรม มีความสอดคล้องกับลักษณะงานต่างๆ ของกิจกรรม โดยที่หน่วยงานนั้นๆควรมีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการดำเนินงานและรับผิดชอบโครงการ

10. การติดตามและประเมินผล

ระบุวิธีการ หน่วยงาน ติดตามประเมินผลว่าการดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้หรือไม่

11. ตัวชี้วัด

ระบุตัวชี้วัดผลสำเร็จของโครงการให้ชัดเจน

12. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

11.1 จำนวนประชาชนที่ได้รับประโยชน์ คน

11.2 จำนวนครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์ ครัวเรือน

11.3 ผลประโยชน์ส่วนรวมที่เกิดขึ้น ได้แก่

ตารางรายละเอียดประกอบการพิจารณาโครงการจัดการน้ำเสีย / ขยะมูลฝอยชุมชน
ภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

[illegible]

ภาคผนวก ก-3

แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพอากาศและเสียง

โดย ส่วนแผนงานและประมวลผล สำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสียง กรมควบคุมมลพิษ

1. หลักการและเหตุผล

ฝุ่นละอองขนาดเล็ก เป็นปัญหามลพิษอากาศที่สำคัญของประเทศไทย โดยเฉพาะในเขตเมืองใหญ่และเขตอุตสาหกรรม แหล่งกำเนิดมลพิษที่สำคัญ ได้แก่ ยานพาหนะ โรงงานอุตสาหกรรม การก่อสร้าง และการเผาในที่โล่ง พื้นที่ที่มีปริมาณฝุ่นขนาดเล็กเกินมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ สระบุรี และเชียงใหม่ สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่จะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับ ประเภทแหล่งกำเนิดมลพิษ สภาพภูมิประเทศ และสภาพทางอุตุนิยมวิทยา โดยทั่วไปปริมาณฝุ่นละอองจะมีปริมาณสูงขึ้นในช่วงหน้าแล้งปลายปีถึงต้นปีและลดลงในช่วงกลางปีซึ่งเป็นฤดูฝน มลพิษอากาศอีกประเภทหนึ่งที่มีผลกระทบรุนแรงขึ้นต่อประเทศไทย คือ หมอกควัน ดังเห็นได้จากในช่วงต้นปี 2550 ที่ผ่านมา พื้นที่ภาคเหนือตอนบนประสบกับปัญหาหมอกควันที่มีสาเหตุหลักจากการเผาในที่โล่ง ทั้งการเผาขยะมูลฝอย การเผาในที่เกษตรกรรม และไฟป่า โดยที่หมอกควันที่เกิดขึ้นบางส่วนอาจส่งผลกระทบเป็นมลพิษหมอกควันข้ามแดนจากประเทศไทยไปยังประเทศเพื่อนบ้าน หรือจากประเทศเพื่อนบ้านมายังประเทศไทย นอกจากนี้ ในช่วงกลางปีพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างยังคงประสบกับปัญหามลพิษหมอกควันข้ามแดน ที่มีสาเหตุจากไฟไหม้บนเกาะสุมาตรา ดังนั้น ในการควบคุมและแก้ไขปัญหาจึงมีความจำเป็นต้องมีการดำเนินการมาตรการควบคุมการระบายมลพิษจากแหล่งกำเนิดอย่างต่อเนื่อง

มลพิษทางเสียง ส่วนใหญ่เกิดในพื้นที่ริมถนนที่มีการจราจรหนาแน่นในเขตเมือง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ปริมณฑล และเมืองใหญ่อื่นๆ สำหรับในพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่ยังคงมีระดับเสียงอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน การควบคุมแก้ไขปัญหาจึงจำเป็นต้องควบคุมเสียงจากการจราจรอย่างเข้มงวด

2. พื้นที่ดำเนินการ

ให้ความสำคัญกับพื้นที่ที่มีปัญหามลพิษทางอากาศและเสียงเป็นอันดับแรก ดังนี้

2.1 **ชุมชนเมือง 7 จังหวัด** ได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ เชียงใหม่ ขอนแก่น นครราชสีมา ภูเก็ต สงขลา และนนทบุรี

2.2 **พื้นที่อุตสาหกรรม 12 จังหวัด** ได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ สมุทรสาคร ปทุมธานี ฉะเชิงเทรา ระยอง ลำพูน พระนครศรีอยุธยา โรงโม่เหมืองหินใน 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสระบุรี ราชบุรี กาญจนบุรี ชลบุรี และสุพรรณบุรี

2.3 **พื้นที่เสี่ยงต่อปัญหามลพิษหมอกควัน 26 จังหวัด** ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน ตาก พิชญ์โลก สุโขทัย กำแพงเพชร พิจิตร นครสวรรค์

ขอนแก่น นครราชสีมา ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา สิงห์บุรี ลพบุรี ชัยนาท สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ชลบุรี ฉะเชิงเทรา และสระแก้ว

3. การบริหารจัดการคุณภาพอากาศและเสียง

ควบคุมและลดปริมาณการระบายมลพิษจากแหล่งกำเนิด ประเภทยานพาหนะ สถานประกอบการ การก่อสร้าง และการเผาในที่โล่ง โดยการนำหลักการบริหารจัดการมลพิษเชิงพื้นที่มาใช้ในการบริหารจัดการมลพิษ ให้มีความเหมาะสมกับศักยภาพการรองรับมลพิษของแต่ละพื้นที่ พัฒนาและปรับปรุงระบบฐานข้อมูลแหล่งกำเนิดมลพิษในพื้นที่วิกฤต เสริมสร้างศักยภาพหน่วยงานท้องถิ่นในการติดตามตรวจสอบสถานการณ์คุณภาพอากาศและเสียง และมลพิษจากแหล่งกำเนิด สนับสนุนส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสะอาดและเชื้อเพลิงสะอาด เพิ่มประสิทธิภาพระบบตรวจสภาพรถประจำปี พัฒนาระบบขนส่งมวลชนรวมให้มีความเชื่อมโยงทั้งระบบ เพื่อลดปริมาณการใช้นยานพาหนะส่วนบุคคลในเขตเมือง เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการควบคุม ป้องกัน และแก้ไขปัญหามลพิษ การติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์มลพิษและมลพิษจากแหล่งกำเนิด ดำเนินมาตรการควบคุมการเผาในที่โล่งในเขตเมืองและพื้นที่เกษตรกรรม และพัฒนาระบบการติดตามเตือนภัยมลพิษอากาศและสถานการณ์หมอกควัน

4. แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพอากาศและเสียงระดับจังหวัด

4.1 การบริหารจัดการคุณภาพอากาศและเสียง

(1) เตรียมความพร้อมบุคลากรและเครื่องมือ ให้มีความสามารถในการติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศและเสียง และมลพิษจากแหล่งกำเนิด ได้แก่

- ติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศและเสียง เก็บและวิเคราะห์ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน เก็บตัวอย่างคุณภาพอากาศด้วยเทคนิคอย่างง่าย (Passive sample) เพื่อนำไปวิเคราะห์ปริมาณก๊าซ NO₂ SO₂ และ O₃ ที่ห้องปฏิบัติการ และการติดตามตรวจสอบระดับเสียงบริเวณริมถนนและเสียงชุมชน

- ติดตามตรวจสอบมลพิษจากยานพาหนะ ได้แก่ ควันดำ ก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์ ก๊าซไฮโดรคาร์บอน ควันขาว และระดับเสียง

- ติดตามตรวจสอบมลพิษจากสถานประกอบการ ได้แก่ ค่าความทึบแสงของเขม่าควันจากหม้อไอน้ำ เตาเผาศพ และโรงสีข้าว โดยใช้แผนภูมิเขม่าควันริงเกิลมานน์ ค่าความทึบแสงของฝุ่นละอองจากโรงไม้ บด และย่อยหิน โดยใช้เครื่องมือวัดความทึบแสง (Opacity) และกลิ่นจากสถานประกอบการ โดยวิธี Panelist ตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม

- จัดทำรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมและแหล่งกำเนิดมลพิษ พร้อมทั้งจัดเตรียมช่องทางเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่สาธารณะ

(2) ปรับปรุงพัฒนาระบบฐานข้อมูลมลพิษและแหล่งกำเนิดมลพิษ ให้มีความทันสมัยกับสถานการณ์ปัจจุบันอย่างน้อยทุก 4 ปี ให้ครอบคลุมแหล่งกำเนิดมลพิษประเภทเคลื่อนที่ (Mobile Sources) อยู่กับที่ (Point Sources) และพื้นที่ (Area Sources)

4.2 การจัดการมลพิษจากการจราจร

(3) กวดขันจับกุมยานพาหนะที่มีมลพิษเกินมาตรฐานริมเส้นทางจราจรอย่างต่อเนื่อง

(4) ล้างทำความสะอาดถนนสายหลักอย่างน้อยสัปดาห์ละสองครั้ง ถนนสายรองอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง เพื่อลดปริมาณฝุ่นละอองบนพื้นถนน ปรับปรุงพื้นถนนและไหล่ทางไม่ให้เป็นแหล่งกำเนิดฝุ่นละออง เช่น ปลุกต้นไม้หรือพืชคลุมดินริมเขตทางเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว

(5) หน่วยงานประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึก ในการดูแลปรับแต่งยานพาหนะให้มีมลพิษอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานอย่างสม่ำเสมอ หน่วยงานใช้ท่อไอเสียที่มีมาตรฐาน ส่งเสริมการใช้ระบบขนส่งมวลชน ควบคุมและลดปริมาณการใช้ยานพาหนะส่วนบุคคลในเขตเมือง

(6) ส่งเสริมการใช้รถจักรยานในการสัญจรเขตเมือง ปรับปรุงพัฒนาเส้นทางจักรยานให้มีความสะดวกและปลอดภัยในการเดินทาง

4.3 การจัดการมลพิษจากสถานประกอบการ

(7) เพิ่มประสิทธิภาพการติดตามตรวจสอบเรื่องราวร้องทุกข์ ให้มีความสามารถในการติดตามตรวจสอบปัญหา และประเมินหาสาเหตุประเภทมลพิษและแหล่งกำเนิดมลพิษ รวมทั้ง การเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและการดำเนินการตามกฎหมายกับแหล่งกำเนิดมลพิษ

(8) จัดทำแผนการติดตามตรวจสอบมลพิษจากแหล่งกำเนิด กวดขันบังคับใช้กฎหมายกับสถานประกอบการที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

(9) ดำเนินมาตรการควบคุมฝุ่นละอองจากกิจกรรมการก่อสร้าง ให้มีการปฏิบัติตามระเบียบและข้อปฏิบัติในการควบคุมฝุ่นละอองจากกิจกรรมการก่อสร้าง

(10) เสริมสร้างความร่วมมือจากชุมชน ในการติดตามตรวจสอบ ควบคุม และป้องกันมลพิษจากแหล่งกำเนิดในชุมชน

4.4 การควบคุมการเผาในที่โล่ง

4.4.1 การควบคุมการเผาในพื้นที่ชุมชน

(11) จัดทำระบบจัดเก็บและคัดแยกขยะมูลฝอย เพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกวิธี

(12) จัดเก็บกิ่งไม้ ใบไม้ หญ้าแห้ง พร้อมกับการเก็บขยะมูลฝอยครัวเรือน จัดเตรียมเครื่องมืออุปกรณ์บำบัดทำลายกิ่งไม้ ใบไม้ หญ้าแห้ง ให้สามารถย่อยสลายเป็นอินทรีย์วัตถุปลูกคลุมดิน

(13) จัดเก็บขยะมูลฝอยที่มีการกองทิ้งกลางแจ้งทั้งหมด เพื่อป้องกันการเผาทำลาย

(14) ออกบัญญัติ/ควบคุมบังคับใช้กฎหมาย ห้ามเผาขยะมูลฝอย ห้ามเผาวัชพืชริมทาง และเข้มงวดกับผู้ก่อให้เกิดมลพิษหมอกควัน

(15) ส่งเสริมการคัดแยกและนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์

4.4.2 การควบคุมการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม

(16) ส่งเสริมการทำการเกษตรอินทรีย์ปลอดการเผา โดยการใช้เทคโนโลยีการเกษตรปลอดการเผา ไถกลบตอซังและซากพืช ร่วมกับการใช้น้ำหมักชีวภาพในการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุ และสร้างเครือข่ายเกษตรกรปลอดการเผา

(17) จัดให้มีศูนย์บริการเครื่องจักรกลการเกษตรปลอดการเผา โดยให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

(18) ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากเศษวัสดุการเกษตร เช่น ทำปุ๋ยหมัก การนำมาเป็นเชื้อเพลิง การทำน้ำสกัดชีวภาพ และผลิตภัณฑ์หัตถกรรม เป็นต้น ส่งเสริมให้มีศูนย์บริการเครื่องจักรกลการเกษตรปลอดการเผา

(19) จัดระเบียบการเผาในพื้นที่ที่จำเป็นต้องเผา จัดทำระบบการอนุญาตเผาในช่วงเวลาที่เหมาะสม และถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการจัดระเบียบการเผา

4.4.3 การควบคุมไฟป่า

(20) จัดให้มีหน่วยควบคุมไฟป่าในพื้นที่เสี่ยงการเกิดไฟป่า

(21) เตรียมความพร้อมการดับไฟป่า สำรวจพื้นที่เสี่ยงการเกิดไฟป่า พยากรณ์ สถานการณ์ไฟป่ารายสัปดาห์ ตรวจติดตาม วิเคราะห์ แนวโน้มสถานการณ์ ประกาศแจ้งเตือนล่วงหน้า ตรวจหาไฟทุกวิธี ฝึกอบรมสร้างเครือข่ายอาสาสมัครป้องกันไฟป่า และปฏิบัติการดับไฟป่าตามแผนระดมพลดับไฟป่า

(22) รณรงค์ป้องกันไฟป่าทุกรูปแบบให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง ทำฝายแม้ว ปลุกป่าเปียก จัดการปริมาณเชื้อเพลิง ทำแนวกันไฟ ลาดตระเวนป้องกันและบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง

(23) เร่งรัดถ่ายโอนภารกิจควบคุมไฟป่าในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมจัดสรรงบประมาณและอัตรากำลังให้เพียงพอ จัดตั้งศูนย์ประสานงานจัดการไฟป่าในพื้นที่ป่าสงวน

(24) ปฏิบัติการฝนหลวงในพื้นที่ประสบปัญหาหมอกควัน

(25) รณรงค์ประชาสัมพันธ์ สร้างการมีส่วนร่วมในการป้องกันไฟป่า สร้างความตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบจากหมอกควันและไฟป่า

5. ตัวชี้วัดผลสำเร็จ

คุณภาพอากาศในพื้นที่เป้าหมายอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพไม่น้อยกว่าร้อยละ 90

ภาคผนวก ก-4

แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว

โดย สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1. ความหมายของพื้นที่สีเขียว

ความหมายของพื้นที่สีเขียวในปัจจุบันแบ่งออกเป็น 2 นัย คือ พื้นที่สีเขียวตามกฎหมายกระทรวงบังคับใช้ผังเมืองรวมของการใช้ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม และพื้นที่สีเขียวเพื่อการนันทนาการและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ที่สื่อความหมายในเชิงบวกต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยภาพรวมแบ่งตามประเภทพื้นที่สีเขียวดังนี้

1) แถบสีเขียว (Green Belt)

Green Belt ได้ถูกนำมาใช้พร้อมกับแนวคิดในการวางผังเมือง โดยใช้แนวคิดลักษณะทางธรรมชาติมาใช้ในการแบ่งส่วนหรือประเภทการใช้ที่ดินให้แยกออกจากกัน เพื่อวัตถุประสงค์ในการแบ่งขอบเขตและเป็นตัวปิดกั้นปิดล้อมผลกระทบจากการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ

2) พื้นที่สีเขียวในเมือง (Urban Greenery)

2.1) พื้นที่สีเขียวริมแม่น้ำลำคลอง คือ บริเวณริมแม่น้ำลำคลองที่เป็นที่สาธารณะประโยชน์นำมาจัดให้มีการปลูกต้นไม้ยืนต้น หรืออาจจะมีการจัดภูมิทัศน์ให้สวยงามร่วมด้วย ซึ่งประโยชน์ที่ได้รับใช้เป็นแนวกันชนจากการบุกรุกพื้นที่ ช่วยชะลอการไหลของน้ำในฤดูฝน ลดการกัดเซาะหน้าดินและริมตลิ่ง และยังช่วยอุ้มน้ำไว้ในดินด้วย

2.2) สวนสาธารณะ คือ พื้นที่เฉพาะที่ท้องถิ่นจัดเป็นสวนสาธารณะเมือง โดยการจัดภูมิทัศน์และปลูกต้นไม้ยืนต้นให้เป็นองค์ประกอบหลัก โดยมีการจัดแบ่งพื้นที่โล่งให้พอเหมาะและสวยงาม ประโยชน์ที่ได้รับจะเป็นแหล่งเพิ่มออกซิเจนและกรองมลพิษอากาศ และยังใช้เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

2.3) สวนหย่อม หมายถึง พื้นที่ขนาดเล็กที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์หรือที่สาธารณะประโยชน์ ขนาดเล็กที่จะจัดให้มีการปลูกต้นไม้ในพื้นที่ เช่น ริมถนน เกาะกลางถนน หรือพื้นที่ว่างต่างๆ ในสถานที่ราชการ วัด โรงเรียน เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้ประโยชน์เพื่อความสวยงาม

2.4) ป่าไม้ในเมือง หมายถึง พื้นที่สาธารณะขนาดใหญ่ในเขตเมืองที่มีต้นไม้ยืนต้น ที่ควรอนุรักษ์ไว้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนในการเพิ่มพื้นที่สีเขียว

2.5) สวนป่าริมทาง เป็นสวนป่าประเภทเดียวที่ไม่ได้ปลูกต้นไม้เป็นแปลงต่างๆ (ตั้งนิยามของคำว่า สวนป่า) เพราะอาจเป็นเพียงการปลูกต้นไม้เพียงแถวเดียวขนานไปกับแนวถนนก็ได้ และต่างไปจากที่พักริมทาง (Rest Areas) ของกรมทางหลวง ซึ่งปลูกหรือตกแต่งสถานที่ริมทางหลวงเป็นจุดๆ คล้ายสวนหย่อมต้นไม้ที่ปลูกในสวนป่าริมทาง นอกจากจะให้ความร่มรื่นแล้วยังให้ความสวยงามแก่เส้นทางสัญจรอีกด้วย จึงต้องมีความพิถีพิถันในการเลือกรูปทรง สีสด และเรือนยอดระบบรากของต้นไม้พอสมควร เมื่อต้นไม้แก่ถึงอายุตัดฟันก็อาจจะตัดฟันมาใช้ประโยชน์ได้ แต่ต้องปลูก

ทดแทนภายหลังการตัดฟัน คุณประโยชน์ของต้นไม้ริมทางไม่เพียงแต่ให้ร่มเงาแก่ผู้ใช้ถนนหรือสัญจรไปมาเท่านั้น ต้นไม้ริมทาง ยังทำหน้าที่เป็นเครื่องชี้แนวทางบอกความกว้างของถนน ช่วยป้องกันทรายพัดพาไปทับบนถนนเป็นแนวป้องกันลม เป็นที่อยู่อาศัยของนกและเมื่อดอกไม้บานก็มีโอกาสให้ผึ้งทำรังได้ รวมทั้ง ผลอาจใช้เป็นอาหารของคนและสัตว์ก็ได้ นอกจากนี้ ต้นไม้ริมทางในตัวเมืองใหญ่ๆ ยังมีบทบาทอย่างมากในอันที่จะช่วยลดควันพิษจากยานพาหนะลงได้ด้วย

2. มาตรฐานพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานคร

กองผังเมืองรวม กรมโยธาธิการและผังเมือง ได้ศึกษาวิจัยมาตรฐานเนื้อที่สวนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาจากจำนวนประชากร การใช้ที่ดิน ความหนาแน่นของอาคาร พื้นที่ว่าง ตลอดจนขนาดและจำนวนสวนสาธารณะที่มีอยู่ในปัจจุบัน และได้กำหนดไว้ ดังนี้

- เขตชั้นใน	ควรมีเนื้อที่ 2.5 ไร่	ต่อประชากร 1,000 คน
- เขตชั้นกลาง	ควรมีเนื้อที่ 5 ไร่	ต่อประชากร 1,000 คน
- เขตชั้นนอก	ควรมีเนื้อที่ 10 ไร่	ต่อประชากร 1,000 คน

โดยแยกเป็นพื้นที่สีเขียวประเภทต่างๆ ดังนี้

- 1) สวนสาธารณะขนาดเล็กและสนามเด็กเล่น ควรมีขนาด 1.8 ไร่ ต่อประชากร 1,000 คน
- 2) สนามกีฬาและที่เล่นกีฬาประเภทต่างๆ ควรมีขนาด 1.8 ไร่ ต่อประชากร 1,000 คน
- 3) สวนสาธารณะขนาดใหญ่ ควรมีขนาดต่ำสุดประมาณ 50 ไร่ขึ้นไป มาตรฐานให้บริการเท่ากับ 1.5 ไร่ ต่อประชากร 1,000 คน
- 4) สำหรับพื้นที่สีเขียวอื่น ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจเฉพาะอย่าง ควรกำหนดให้มีอยู่ในบริเวณพื้นที่ชั้นนอกของเมือง เนื่องจากต้องการพื้นที่ขนาดใหญ่ และสภาพทางธรรมชาติที่เป็นที่โล่งและสวยงามโดยมีมาตรฐาน 0.9 ไร่ ต่อประชากร 1,000 คน

3. มาตรฐานพื้นที่สีเขียวชุมชนในระดับเทศบาลของประเทศไทย

เนื่องจากขณะนี้ยังไม่มีเกณฑ์พื้นที่สีเขียวที่จะใช้เป็นมาตรฐานสำหรับท้องถิ่นใช้อ้างอิงในการพัฒนาพื้นที่สีเขียวของท้องถิ่น จึงใช้ผลการศึกษาเรื่อง “มาตรการในการเพิ่มและการจัดการพื้นที่สีเขียวในเขตชุมชนอย่างยั่งยืน” ในปี พ.ศ. 2547 ที่ได้เสนอแนะให้มีการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานพื้นที่สีเขียวอย่างจริงจัง โดยในเบื้องต้น ได้เสนอแนะการคำนวณพื้นที่สีเขียวโดยใช้สัดส่วนของพื้นที่ และสัดส่วนของจำนวนประชากร ในการกำหนดขนาดพื้นที่สีเขียวโดยรวม และการกำหนดสัดส่วนพื้นที่สีเขียวเฉพาะกิจกรรมใน “ที่ว่าง” ตาม พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร ดังนี้

ตารางที่ 3-1 ขนาดพื้นที่สีเขียวโดยรวม

ประเภทเทศบาล	ขนาดพื้นที่สีเขียวยั่งยืน		ขนาดพื้นที่สีเขียวบริการ	
เทศบาลนคร	7.5 ไร่ ต่อ 1,000 คน	12 ตารางเมตร ต่อคน	2.5 ไร่ ต่อ 1,000 คน	4 ตารางเมตร ต่อคน
เทศบาลเมือง	ร้อยละ 10 ของพื้นที่ทั้งหมด		ร้อยละ 5 ของพื้นที่ทั้งหมด	
เทศบาลตำบล	ร้อยละ 10 ของพื้นที่ทั้งหมด		ร้อยละ 3 ของพื้นที่ทั้งหมด	

ตารางที่ 3-2 ขนาดพื้นที่สีเขียวเฉพาะกิจกรรม

ประเภทกิจกรรม	ข้อกำหนด “พื้นที่ว่าง” ตาม พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร	สัดส่วนพื้นที่สีเขียวที่ควรมี
โครงการบ้านพักอาศัย ทุกประเภท	ร้อยละ 30 ของแปลงที่ดิน	ร้อยละ 50 ของ “พื้นที่ว่าง”
โครงการอาคารพาณิชย์ สำนักงาน สถานบริการ	ร้อยละ 10 ของแปลงที่ดิน	ร้อยละ 50 ของ “พื้นที่ว่าง”

4. ดัชนีชี้วัดผลสำเร็จ

พื้นที่สีเขียวในเขตชุมชนเมืองเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่เหมาะสม

ภาคผนวก ข

องค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับ แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด

- ข-1 คณะกรรมการจัดทำและติดตามประเมินผลแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด
- ข-2 คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด
- ข-3 คำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการกำกับการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด

ภาคผนวก ข-1

คณะกรรมการจัดทำและติดตามประเมินผลแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในระดับจังหวัด

1. หลักการและเหตุผล

เพื่อให้การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ดังนั้น จังหวัดเห็นควรให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำและติดตามประเมินผลแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด

2. องค์ประกอบ

2.1	ผู้ว่าราชการจังหวัด	ประธานกรรมการ
2.2	ผู้แทนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง 4 หน่วยงาน	กรรมการ
2.3	ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4 แห่ง	กรรมการ
2.4	ผู้แทนภาคเอกชน 2 แห่ง	กรรมการ
2.5	ผู้ทรงคุณวุฒิ/นักวิชาการ 2 ท่าน	กรรมการ
2.6	ผู้แทนภาคประชาชน/ผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชน 2 ท่าน	กรรมการ
2.7	ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค	กรรมการ
2.8	ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด	กรรมการและเลขานุการ
2.9	เจ้าหน้าที่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

3. อำนาจหน้าที่

- 3.1 จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด
- 3.2 ติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด
- 3.3 ปรับปรุงแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและนโยบายของรัฐบาล
- 3.4 ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย

ภาคผนวก ข-2

คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในระดับจังหวัด

คำสั่งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ 34 /2550

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในระดับจังหวัด

เพื่อให้การจัดทำและพิจารณาแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ประจําปีงบประมาณต่างๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงเห็นควรแต่งตั้งคณะทำงานพิจารณาแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. องค์ประกอบคณะทำงาน

1.1	เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ประธานคณะทำงาน
1.2	รองเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	รองประธานคณะทำงาน
1.3	ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	คณะทำงาน
1.4	ผู้แทนกรมควบคุมมลพิษ	คณะทำงาน
1.5	ผู้แทนกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม	คณะทำงาน
1.6	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	คณะทำงาน
1.7	ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ	คณะทำงาน
1.8	ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	คณะทำงาน
1.9	ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค 1-16	คณะทำงาน
1.10	ผู้แทนสำนักงานกองทุนสิ่งแวดล้อม
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	คณะทำงาน
1.11	ผู้แทนกอง /...	

1.11	ผู้แทนกองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	คณะทำงาน
1.12	ผู้แทนกองประสานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สำนักงานนโยบายและแผน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	คณะทำงาน
1.13	ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการ
สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ สำนักงานนโยบายและแผน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	คณะทำงานและ
เลขานุการ
1.14	ผู้อำนวยการกลุ่มวิเคราะห์และประสานแผน
ปฏิบัติการ สำนักงานคณะกรรมการ
สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ สำนักงานนโยบายและแผน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	คณะทำงานและ
ผู้ช่วยเลขานุการ

2. อำนาจหน้าที่ของคณะทำงาน

พิจารณาโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับ
จังหวัด เพื่อเสนอคณะอนุกรรมการกำกับการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม
ในระดับจังหวัด

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 6 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

(นายปีติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา)
ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ภาคผนวก ข-3

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับการจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด

คำสั่งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ที่ 4 /2547

เรื่อง ปรับปรุงองค์ประกอบคณะกรรมการกำกับการจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด

ตามคำสั่งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ที่ 11/2536 ลงวันที่ 17 มีนาคม 2536 ได้แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด และคำสั่งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ที่ 12/2540 ลงวันที่ 5 สิงหาคม 2540 ให้แต่งตั้งอนุกรรมการกำกับการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด เพิ่มเติม นั้น

โดยที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติในการประชุมครั้งที่ 1/2547 เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2547 มีมติให้ปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการกำกับการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง กรม พ.ศ. 2545

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และมีมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติดังกล่าว จึงปรับปรุงองค์ประกอบคณะกรรมการกำกับการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ตามองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ

1. รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ประธาน
กลุ่มภารกิจที่เกี่ยวข้อง	อนุกรรมการ
2. เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	อนุกรรมการ
3. อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ

4. อธิบดี /...

4. อธิปไตยกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
5. อธิปไตยกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
6. อธิปไตยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
7. อธิปไตยกรมป่าไม้ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
8. อธิปไตยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
9. ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
10. ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย	อนุกรรมการ
11. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	อนุกรรมการ
12. ผู้แทนสำนักงบประมาณ	อนุกรรมการ
13. ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข	อนุกรรมการ
14. ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ	อนุกรรมการ
15. ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม	อนุกรรมการ
16. เจ้าหน้าที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	อนุกรรมการและเลขานุการ
17. เจ้าหน้าที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
18. เจ้าหน้าที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

1. ประสานการจัดทำและกลั่นกรองแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ก่อนนำเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณา
2. ให้คำแนะนำและแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด แก่จังหวัดและท้องถิ่น
3. การติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมของจังหวัดต่างๆ เพื่อรวบรวมปัญหาและความคิดเห็น เพื่อนำไปปรับปรุงการจัดทำแผนการปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ต่อไป

4. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อให้ปฏิบัติงานได้ตามที่เห็นสมควร
5. ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2547 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 12 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547

(นายสุวิทย์ คุณกิตติ)

รองนายกรัฐมนตรี

ปฏิบัติหน้าที่ประธานกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

ภาคผนวก ค

กฎหมาย และมติคณะกรรมการ ที่เกี่ยวข้องกับ แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด

- ค-1 พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535
- ค-2 แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 – 2554 (บทสรุปผู้บริหาร)
- ค-3 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548
- ค-4 มติคณะอนุกรรมการกำกับการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ในการประชุมครั้งที่ 1/2550 เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2550
- ค-5 มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ 6/2550 เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2550

ภาคผนวก ค-1

พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

มาตราที่เกี่ยวข้องกับ

การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด

มาตรา 35 ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ จัดทำแผนปฏิบัติการ เรียกว่า “แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม” เพื่อปฏิบัติตามนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ซึ่งกำหนดขึ้นตามมาตรา 13 (1)

แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม และเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปโดยบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด ให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่ให้คำแนะนำแก่ส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำแผนงานหรือดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมนั้น

มาตรา 36 แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา 35 อาจจัดทำเป็นแผนระยะสั้น ระยะกลาง หรือระยะยาวได้ตามความเหมาะสม และควรจะต้องประกอบด้วยแผนงานและแนวทางการดำเนินงานในเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) การจัดการคุณภาพอากาศ น้ำ และคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเรื่องอื่นๆ
- (2) การควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด
- (3) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม
- (4) การประมาณการเงินงบประมาณแผ่นดินและกองทุนที่จำเป็นสำหรับการ

ดำเนินงานตามแผน

(5) การจัดองค์กรและระเบียบการบริหารงาน เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและประสานงานระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและระหว่างส่วนราชการกับเอกชน รวมทั้ง การกำหนดอัตรากำลังพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานตามแผน

(6) การตรากฎหมายและออกกฎข้อบังคับ ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ คำสั่ง และประกาศที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานตามแผน

(7) การตรวจสอบ ติดตาม และวิเคราะห์คุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อประโยชน์ในการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนและการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 37 เมื่อได้การประกาศใช้แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในท้องที่เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามมาตรา 43 หรือเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา 59 มีหน้าที่จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด เสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับตั้งแต่วันที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้แจ้งให้จังหวัดนั้นจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด แต่ถ้ามามีเหตุอันควรคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติอาจขยายระยะเวลาดังกล่าวออกไปได้อีกตามความเหมาะสม

การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดสำหรับเขตควบคุมมลพิษ ตามมาตรา 59 ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษ ในเขตควบคุมมลพิษ ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นจัดทำขึ้นตามมาตรา 60 มารวมเป็นส่วนหนึ่งของแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดด้วย

ในกรณีที่จังหวัดใดไม่อยู่ในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามมาตรา 43 หรือเขตควบคุมมลพิษตามมาตรา 59 แต่ประสงค์จะดำเนินการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตจังหวัดของตน ผู้ว่าราชการจังหวัดของจังหวัดนั้น อาจจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดให้สอดคล้องกับแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติก็ได้

มาตรา 38 แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ที่จะเสนอต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ จะต้องเป็นแผนปฏิบัติการที่เสนอระบบการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามแนวทางที่กำหนดไว้ในแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงสภาพความรุนแรงของปัญหา และเงื่อนไขต่าง ๆ ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของจังหวัดนั้น และควรจะต้องมีสาระสำคัญในเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) แผนการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด
- (2) แผนการจัดหาและให้ได้มาซึ่งที่ดิน วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องใช้ที่จำเป็นสำหรับการก่อสร้าง ติดตั้ง ปรับปรุง ดัดแปลง ซ่อมแซม บำรุงรักษาและดำเนินการระบบบำบัดน้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมของส่วนราชการหรือราชการส่วนท้องถิ่น
- (3) แผนการจัดเก็บภาษีอากรและค่าบริการเพื่อการดำเนินการ และบำรุงรักษาระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบการกำจัดของเสียรวมตาม (2)
- (4) แผนการตรวจสอบ ติดตาม และควบคุมการปล่อยทิ้งน้ำเสียและของเสียอย่างอื่นจากแหล่งกำเนิดมลพิษ
- (5) แผนการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการละเมิดและฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษ การอนุรักษ์ธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม

มาตรา 39 แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดที่จะได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติในลำดับแรก จะต้องเสนอประมาณการเงินงบประมาณแผ่นดินและเงินกองทุน สำหรับการก่อสร้างหรือดำเนินการเพื่อให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวม ตามมาตรา 38 (2) ด้วย ในกรณีที่จังหวัดใดยังไม่พร้อมที่จะดำเนินการเพื่อให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวม อาจเสนอแผนการส่งเสริมให้เอกชนลงทุนก่อสร้างและดำเนินการระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัดของเสีย เพื่อให้บริการในเขตจังหวัดนั้นแทน

การจัดทำแผนปฏิบัติการตามวรรคหนึ่งจะต้องมีแบบแปลนรายการละเอียดและประมาณการราคาของโครงการก่อสร้าง ติดตั้ง ปรับปรุง ดัดแปลง ซ่อมแซม บำรุงรักษา รวมทั้งกระบวนการและวิธีดำเนินการระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบการกำจัดของเสียรวมที่เสนอขอจัดสรรเงินงบประมาณหรือเงินกองทุนดังกล่าวประกอบคำขอด้วย

เพื่อประโยชน์ในการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ซึ่งจะต้องมีคำขอจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดินตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่ในการรวบรวมและวิเคราะห์แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด เพื่อเสนอขอตั้งเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปีของสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมไว้เพื่อการนี้โดยเฉพาะ

มาตรา 40 ในกรณีที่การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จะต้องดำเนินการในพื้นที่ที่คาบเกี่ยวกันระหว่างพื้นที่ของสองจังหวัดขึ้นไป เนื่องจากลักษณะทางภูมิศาสตร์หรือระบบนิเวศตามธรรมชาติของพื้นที่นั้น หรือเพื่อประโยชน์ในการจัดการอย่างเป็นระบบตามหลักการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกต้องและเหมาะสม ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่เกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการตามมาตรา 37

มาตรา 41 ในกรณีที่จังหวัดใดซึ่งมีหน้าที่จะต้องจัดทำแผนปฏิบัติการตามมาตรา 37 ไม่จัดทำหรือไม่สามารถจัดทำได้หรือจัดทำเสนอแล้วไม่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาสภาพปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของจังหวัดนั้น ว่ามีความรุนแรงถึงขนาดที่จำเป็นจะดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ หากเห็นว่าจำเป็นให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเสนอนายกรัฐมนตรี เพื่อออกคำสั่งให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้จัดทำแผนปฏิบัติการสำหรับจังหวัดนั้นแทน

มาตรา 59 ในกรณีที่ปรากฏว่าท้องที่ใดมีปัญหามลพิษซึ่งมีแนวโน้มที่จะร้ายแรงถึงขนาดเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน หรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบเสียหายต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้ท้องที่นั้นเป็นเขตควบคุมมลพิษ เพื่อดำเนินการควบคุม ลด และขจัดมลพิษได้

มาตรา 60 เพื่อประโยชน์ในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดตามมาตรา 37 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นในท้องที่ที่ได้รับการประกาศกำหนดให้เป็นเขตควบคุมมลพิษ ตามมาตรา 59 จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษนั้นเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อรวมไว้ในแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด

การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ทำการสำรวจและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดมลพิษที่มีอยู่ในเขตควบคุมมลพิษนั้น

(2) จัดทำบัญชีรายละเอียดแสดงจำนวน ประเภท และขนาดของแหล่งกำเนิดมลพิษที่ได้

ทำการสำรวจและเก็บข้อมูลตาม (1)

(3) ทำการศึกษา วิเคราะห์ และประเมินสถานภาพมลพิษ รวมทั้งขอบเขตความรุนแรงของสภาพปัญหาและผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อกำหนดมาตรการที่เหมาะสมและจำเป็นสำหรับการลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษนั้น

ในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง และวรรคสอง ให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษแนะนำและช่วยเหลือตามความจำเป็น

ภาคผนวก ค-2

แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 – 2554 (บทสรุปผู้บริหาร)

1. หลักการและเหตุผล

แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 - 2554 เป็นแผนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา 35 – 36 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เพื่อให้เกิดการแปลงนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540 – 2559 ไปสู่การปฏิบัติ โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่นใช้เป็นกรอบในการแปลงไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งเป็นกรอบในการจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค และแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ตลอดจนเป็นแนวทางการปฏิบัติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

การจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 – 2554 นอกจากใช้กรอบและทิศทางการพัฒนาในมิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิด (Framework) และประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Issues) แล้ว ยังได้นำนโยบายระดับชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551 และยุทธศาสตร์กระทรวงด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาประกอบการยกร่างแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 – 2554 เพื่อให้มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับกรอบและทิศทางการพัฒนาของประเทศ รวมทั้ง ยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต่อเนื่องจากกรอบแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2545 – 2549 โดยในกระบวนการจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 – 2554 มีจุดเด่นที่สำคัญคือ ยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยใช้กระบวนการยกร่างแผนฯ ที่เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ ในทุกขั้นตอน และให้ทุกภาคส่วนและทุกภาคของประเทศ แสดงความคิดเห็นในเวทีสิ่งแวดล้อมที่จัดขึ้นตามประเด็นสิ่งแวดล้อมด้านต่างๆ จำนวน 42 ครั้ง การประชุมสัมมนาแสดงความคิดเห็นระดับพื้นที่ในระดับกลุ่มจังหวัดทั้ง 19 กลุ่ม การสัมมนาระดับภูมิภาค 4 ภูมิภาค และการสัมมนาระดับชาติ 2 ครั้ง รวมจำนวนผู้เข้าร่วมทั้งสิ้นประมาณ 5,500 คน ตลอดจนมีการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้สาธารณชนรับทราบผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Website) เพื่อให้ร่วมเสนอความคิดเห็น ทั้งนี้ เพื่อนำผลความคิดเห็นจากกระบวนการมีส่วนร่วมในระดับต่างๆ มาศึกษาวิเคราะห์เชิงลึกร่วมกับทุกภาคีการพัฒนาต่างๆ เพื่อให้ได้แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 – 2554 ที่เป็นนโยบายสาธารณะ และสามารถถ่ายทอดไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรมต่อไป

2. กรอบแนวคิด

แนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระยะ 5 ปีนี้ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่เห็นความสมดุล ความพอประมาณ และความมีเหตุผล และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเป็นไปตามกรอบของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ซึ่งเน้นเรื่อง การสร้างสังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน บนรากฐานการพัฒนาของความสมดุลใน 3 มิติ คือ เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยยังคงให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต่อเนื่องจากกรอบแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2545-2549 และใช้แนวทางการจัดการแบบบูรณาการที่สอดคล้องตามระบบนิเวศ (Ecological Approach) ของแต่ละพื้นที่ รวมทั้งผสมผสานการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

3. วิสัยทัศน์

“ร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้ค่า รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่สังคม”

4. พันธกิจ

สงวน อนุรักษ์ ปันฟู และใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างรู้ค่า โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและทุกภาคี และบูรณาการการทำงานเชิงพื้นที่ ตลอดจนเฝ้าระวังและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของตนเอง

5. วัตถุประสงค์

5.1 สร้างความสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กับการสงวนอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ เพื่อการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมทั้งยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

5.2 เพิ่มขีดความสามารถของทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานในส่วนภูมิภาค ท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน ธุรกิจเอกชน ชุมชน และประชาชน ให้มีบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

6. เป้าหมาย

6.1 รักษาฐานทรัพยากรธรรมชาติและคุณสมบัติทางระบบนิเวศ เพื่อเป็นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน โดย

- 1) อนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้ (ป่าบกและป่าชายเลน) ไม่ให้ลดลง และควรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.5 ใน 5 ปี
- 2) ป้องกันและลดอัตราการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเฉพาะด้านการคุ้มครองสัตว์ป่า และการป้องกันการค้าสัตว์ป่าที่ผิดกฎหมาย รวมทั้งมีศูนย์ข้อมูลระดับชาติด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
- 3) แก้ไขปัญหาการถือครองที่ดินให้เกษตรกรยากจนไม่น้อยกว่า 700,000 ราย และฟื้นฟูคุณภาพดินในพื้นที่เกษตรกรรมเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 2 ต่อปี
- 4) มีการจัดการทรัพยากรน้ำในเชิงบูรณาการแบบเป็นระบบลุ่มน้ำใน 25 ลุ่มน้ำ โดยเน้นการจัดการด้านอุปสงค์เป็นสำคัญ รวมทั้งทำให้ทุกหมู่บ้านมีแหล่งน้ำที่มีคุณภาพเหมาะสมสำหรับการอุปโภคและบริโภค
- 5) มีการจัดการป้องกันและบรรเทาภัยในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ พื้นที่เสี่ยงภัยหรือธรณีพิบัติภัย
- 6) มีการจัดการทรัพยากรประมง และทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้มีความสมบูรณ์ขึ้นในทุกจังหวัดชายทะเล

6.2 รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดย

- 1) รักษาคุณภาพน้ำของแหล่งน้ำผิวดินอย่างน้อยร้อยละ 85 และแหล่งน้ำทะเลชายฝั่งอย่างน้อยร้อยละ 97 ให้อยู่ในเกณฑ์พอใช้ขึ้นไป
- 2) รักษาคุณภาพอากาศให้มีดัชนีคุณภาพอากาศรายวันอยู่ในเกณฑ์ดีถึงปานกลางไม่น้อยกว่าร้อยละ 90
- 3) ลดอัตราการเกิดขยะมูลฝอยชุมชนโดยเฉลี่ยให้ไม่เกิน 1 กิโลกรัม/คน/วัน มีการนำขยะมูลฝอยชุมชนกลับมาใช้ประโยชน์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 และมีการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างถูกสุขลักษณะไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้น
- 4) ของเสียอันตรายชุมชนที่เกิดขึ้นทั้งหมดทั่วประเทศได้รับการคัดแยกเพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 มีศูนย์จัดการของเสียอันตรายชุมชนที่ถูกต้องตามหลักวิชาการในภูมิภาคอย่างน้อยภูมิภาคละ 1 แห่ง และมีการจัดการกากของเสีย

อันตรายจากอุตสาหกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 95 ของปริมาณกากของเสียอันตรายจากอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นทั้งหมด

- 5) การใช้สารเคมีอันตรายที่มีความเสี่ยงสูงในภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรม ลดลง ไม่น้อยกว่า 500 ชนิด
- 6) มีการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชนตามเกณฑ์เมืองน่าอยู่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป้าหมาย
- 7) จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เครือข่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม มีการป้องกันพื้นที่และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของกลุ่มเป้าหมาย

6.3 ปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของประเทศ ภายใต้กรอบการดำเนินการตามพันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- 1) เมืองศูนย์กลางที่ทำหน้าที่ดูแลตรวจสอบการดำเนินงาน ภายใต้ความร่วมมือระหว่างประเทศที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2) มีกฎหมายด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ และกฎหมายการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรชีวภาพ

7. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในช่วงระยะ 5 ปี ข้างหน้า จะสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยผ่านกระบวนการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัตินั้น มีปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factors) ดังนี้

1) **ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริหารและการดำรงชีวิตของประชาชน** ให้ยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญานำทาง ควบคู่ไปกับการสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชนทุกระดับ และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่ามากที่สุด

2) **ผลักดันให้การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ขยะติดเชื้อ และขยะอันตรายชุมชนแบบครบวงจร เป็นวาระแห่งชาติ** โดยให้มีการจัดทำแผนงาน งบประมาณเชิงบูรณาการต่อเนื่องในระยะ 5 ปี เพื่อให้การจัดการในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อร่วมกันดำเนินการให้ครอบคลุมทั้งในด้านการวางระบบโครงสร้างพื้นฐานและการบริหารจัดการ โดยใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ กฎหมาย และสังคมร่วมกัน

3) **เพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ทั้งในด้านบุคลากร งบประมาณ และการแก้ไขกฎหมายที่เป็นอุปสรรค โดยในการจัดสรรเงินอุดหนุนให้กับท้องถิ่นควรมีการกำหนดสัดส่วนงบประมาณขั้นต่ำเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม และให้มีการจัดทำรายงานตัวชี้วัดสถานการณ์สิ่งแวดล้อมของจังหวัดและท้องถิ่น

4) **สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนและสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนและเครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยมีการสื่อสารด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Communication) ที่ใช้องค์ความรู้และข้อมูลที่ต้องเป็นแกนหลัก รวมทั้งมีการพัฒนาองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกัน และมีการจัดการความรู้ที่เป็นระบบ (Knowledge Management) นอกจากนี้ ยังต้องสร้างฐานพลังประชาชน (Empowerment) ให้ชุมชนในพื้นที่และเครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นภูมิคุ้มกันที่สำคัญในการป้องกัน เฝ้าระวัง และติดตามตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตน

5) **ลดผลกระทบอันเนื่องมาจากข้อขัดแย้งเชิงนโยบายของรัฐ** โดยเฉพาะนโยบายการพัฒนาด้านเศรษฐกิจที่อาจส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การส่งเสริมการปลูกพืชเชิงเดี่ยวในเชิงพาณิชย์ การปลูกยางพาราในพื้นที่ป่า การจัดสรรที่ดินทำกินให้กับประชาชน การส่งเสริมการค้า และการลงทุนจากต่างประเทศ เป็นต้น ดังนั้น จึงควรมีการวิเคราะห์ประเมินผลกระทบของนโยบาย ผลได้ ผลเสียที่เป็นภาพรวมของประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

8. หลักการจัดการ กลยุทธ์หลักและเครื่องมือในการขับเคลื่อน และแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรายสาขา

การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในระยะ 5 ปีข้างหน้า ที่จะใช้เป็นกรอบชี้แนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการจัดการ มีหลักการจัดการ กลยุทธ์เครื่องมือในการขับเคลื่อน และแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรายสาขา ที่สำคัญ ดังนี้

8.1 หลักการจัดการ (Principle)

1) **“ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย” (Polluters Pay Principle : PPP)** เป็นหลักการของความรับผิดชอบต่อผู้ก่อมลพิษไม่ผลักภาระในการกำจัดมลพิษที่เกิดจากกิจกรรมของตนไปสู่สังคมและสิ่งแวดล้อม โดยจะเน้นการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง และผลักดันให้มีการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาช่วยสนับสนุนการจัดการให้มากขึ้น

2) “ความเป็นหุ้นส่วนของรัฐ-เอกชน” (Public-Private Partnership) เป็นหลักการที่ใช้สร้างการร่วมรับผิดชอบ และควรนำมาใช้ควบคู่กับหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย เพื่อส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุนและมีบทบาทในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

3) “การระวังไว้ก่อน” (Precautionary Principle) เป็นหลักการจัดการเชิงรุกที่เน้นในหลักการป้องกันผลกระทบล่วงหน้า มีการสร้างระบบภูมิคุ้มกันให้กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีระบบนิเวศที่เปราะบาง โดยให้มีการคุ้มครอง รวมทั้งมีการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment : SEA) ในขั้นการกำหนดนโยบาย ตลอดจนมีการสร้างเครื่องมือและพัฒนากลไกการวางแผนในเชิงป้องกันในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสารอันตรายที่อาจรั่วไหลลงสู่สิ่งแวดล้อม

4) “การเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะ” (Public Disclosure) เป็นหลักการที่ใช้กระบวนการทางสังคมมาสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วม โดยให้ประชาชนและเอกชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล เฝ้าระวังและติดตามตรวจสอบผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างแรงกดดันทางสังคมให้กับผู้ที่สร้างความเสื่อมโทรมต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5) “ผู้ได้รับผลประโยชน์เป็นผู้จ่าย” (Beneficiaries Pay Principle) เป็นหลักการที่ต้องนำมาประยุกต์ใช้กับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้นในอนาคต มีการนำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้เพื่อช่วยสนับสนุนในการสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้เสียประโยชน์ เพื่อลดความขัดแย้งทางสังคมอันเกิดจากการนำทรัพยากรธรรมชาติไปใช้ประโยชน์ และทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์ร่วมกัน

โดยสรุปหลักการทั้ง 5 ดังกล่าวข้างต้น เป็นการสร้างสมดุลของการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่เชื่อมโยงทุกมิติอย่างบูรณาการและเกื้อกูลกัน ทั้งมิติของความเป็นธรรมในการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ มิติของประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการใช้ประโยชน์ และมิติของการรักษาระบบนิเวศและคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยในกระบวนการดำเนินงานให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน และคำนึงถึงผลได้ของประชาชนโดยรวม และประเทศชาติเป็นหัวใจหลัก

8.2 กลยุทธ์หลักและเครื่องมือในการขับเคลื่อนกลยุทธ์

1) กลยุทธ์หลัก แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550-2554 ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์หลัก คือ

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างภูมิปัญญาร่วมกันของภาคีต่างๆ เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของทุกภาคี

กลยุทธ์ที่ 3 การขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เพื่อการจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเชิงรุก

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างเป็นธรรม
เพื่อลดความยากจน

กลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 6 กำกับ ดูแล และฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้มีความสมดุลและยั่งยืน

2) เครื่องมือในการขับเคลื่อนกลยุทธ์ ทั้ง 6 กลยุทธ์หลักนี้ มีเครื่องมือที่ใช้ใน
การบริหารจัดการที่ควรนำมาใช้ร่วมกันโดยแบ่งได้ 4 กลุ่มหลัก ดังนี้

2.1) เครื่องมือกำกับควบคุม ได้แก่ กฎหมาย ระเบียบ มาตรฐาน เทศบัญญัติ
และข้อบังคับท้องถิ่น

2.2) เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ ได้แก่ ภาษี ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ ค่าภาคหลวง
การประกันความรับผิดชอบ ตลาดซื้อ-ขายสิทธิในการใช้ประโยชน์ ระบบการมัดจำ-คืนเงิน และมาตรการ
การเงิน การคลัง

2.3) เครื่องมือทางสังคม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ
การสร้างแรงกดดันทางสังคม การสร้างความตระหนัก การให้รางวัล และการยกย่องเชิดชู

2.4) เครื่องมือสนับสนุน ได้แก่ การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ การจัดการ
องค์ความรู้ การสร้างช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งการปรับโครงสร้างองค์กร การพัฒนา
ศักยภาพของบุคลากร การสร้างและเชื่อมโยงเครือข่าย

8.3 แนวทางการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรายสาขา

1) ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า หยุดยั้งการบุกรุกทำลายป่า เร่งรัดฟื้นฟูสภาพพื้นที่ป่า
ที่เสื่อมโทรม แก้ไขปัญหาการซ้อนทับกันระหว่างพื้นที่ป่านุรักษ์และพื้นที่ทำกินของราษฎร ปรับปรุง
กฎหมาย รวมทั้งปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการทำงานของรัฐใหม่ โดยให้ประชาชน ชุมชนและเอกชนมี
บทบาทมากขึ้น โดยเฉพาะในด้านการปลูกป่าและการเฝ้าระวังการบุกรุกทำลายป่า

2) ความหลากหลายทางชีวภาพ เร่งรัดการจัดทำฐานข้อมูล รวบรวมภูมิปัญญา
ท้องถิ่น พัฒนาองค์ความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพเชิงพาณิชย์ ค้ำครอง
แหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติมิให้ถูกทำลายไป ออกกฎหมายและระเบียบในเรื่องการเข้าถึงและการ
แบ่งปันผลประโยชน์ ตลอดจนในเรื่องความปลอดภัยทางชีวภาพ

3) ทรัพยากรดินและที่ดิน เร่งรัดการจัดทำระบบข้อมูลที่ดินให้ถูกต้องสมบูรณ์
ทั้งที่ดินของรัฐและเอกชน จัดทำนโยบายด้านการกระจายการถือครองที่ดินให้เป็นรูปธรรม ซึ่งรวมถึง
การปรับปรุงกฎหมาย การใช้มาตรการทางภาษี และการจัดตั้งองค์กรกลาง นอกจากนี้ ควรมีการฟื้นฟู

คุณภาพดิน โดยเร่งแก้ไขปัญหาทางกายภาพของดิน รวมทั้งให้ความรู้แก่เกษตรกรในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรและลดการเผาซากตอซัง ตลอดจนป้องกันการแพร่กระจายของดินเค็ม

4) ทรัพยากรธรณี และทรัพยากรพลังงาน สร้างทางเลือกของการพัฒนาและวางแผนการใช้ทรัพยากรธรณีของประเทศในระยะยาว กำหนดมาตรการด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ระหว่างรัฐและผู้ได้รับสัมปทาน และการควบคุมการรั่วไหลของมลพิษโดยทันที สร้างกระบวนการป้องกันปัญหาและหลักประกันที่สามารถช่วยรองรับและเยียวยาปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตเมื่อการทำเหมืองยุติลงแล้ว ส่วนด้านพลังงาน เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน รมรณรงค์ให้ผู้บริโภคใช้พลังงานอย่างรู้คุณค่า รวมทั้งเพิ่มการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาด้านพลังงานหมุนเวียนและพลังงานทดแทนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

5) ทรัพยากรประมง และทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งฟื้นฟูแหล่งทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้กลับสู่สภาพสมดุลทางธรรมชาติ วางระบบเตือนภัยล่วงหน้า ลดผลกระทบของการกัดเซาะชายฝั่ง กำหนดกติกาในด้านการจับสัตว์น้ำและการใช้เครื่องมือประมง และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งน้ำทะเลและชายฝั่ง

6) ทรัพยากรน้ำ วางแผนการจัดการลุ่มน้ำทั้งลุ่มน้ำหลักและลุ่มน้ำสาขาโดยให้ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วม และมีการพิจารณาถึงศักยภาพของปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่และการใช้น้ำผิวดินร่วมกับน้ำใต้ดินแบบผสมผสาน เน้นการจัดการด้านอุปสงค์ (Demand Side Management) สร้างจิตสำนึกในการใช้น้ำอย่างคุ้มค่าให้กับประชาชน กำหนดผังการใช้ประโยชน์พื้นที่โดยคำนึงถึงการจัดการน้ำเสียและพื้นที่ที่น้ำท่วมถึง (Floodplain) ตลอดจนวางแผนการแก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งในระยะยาวอย่างเป็นระบบ จัดทำกติกาในการจัดสรรน้ำอย่างเป็นธรรม รับรองสิทธิของชุมชน เเร่งรัดการออกกฎหมายทรัพยากรน้ำ และเสริมสร้างศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการ

7) การจัดการมลพิษ เน้นการป้องกันมลพิษ ณ แหล่งกำเนิดมลพิษ เพิ่มศักยภาพให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและกระบวนการผลิตที่สะอาด (Cleaner Production) ตลอดจนกระบวนการ นอกจากนี้ ให้ความสำคัญต่อการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแบบครบวงจร โดยให้มีการรวมกลุ่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการ (Clustering) มีการจัดการขยะติดเชื้อ และขยะอันตรายชุมชนอย่างถูกวิธี และให้นำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการจัดการมลพิษและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น และให้รัฐเป็นผู้นำในการใช้สินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

8) การจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม ให้ความสำคัญต่อการวางผังเมือง เพิ่มพื้นที่สีเขียวในชุมชน สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และเครือข่ายเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม และการระดมทุนระดับท้องถิ่น

9) พันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เร่งพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีความสามารถในการเจรจาภายใต้ อนุสัญญาฉบับต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนโดยเฉพาะกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และนักวิชาการที่มีความรู้ มีโอกาสเข้าร่วมให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบของการดำเนินงานตามพันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศให้มากขึ้น

8.4 มาตรการและแนวทางการปฏิบัติ ภายใต้ 6 กลยุทธ์หลัก ตามแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550-2554 มีมาตรการที่สำคัญดังนี้

1) กลยุทธ์ที่ 1 มาตรการที่สำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมให้ประชาชนและภาคีที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดการ การสื่อสารด้านสิ่งแวดล้อมอย่างทั่วถึงเพื่อสร้างองค์ความรู้ร่วมกันระหว่างองค์กรของรัฐและภาคีอื่นๆ และเพื่อการถ่ายเทภูมิปัญญา การสร้างกระแสด้านสิ่งแวดล้อมโดยให้ความรู้ที่เน้นผลกระทบต่อสุขภาพ ต่อการดำรงชีพและเป็นฐานประกอบอาชีพอย่างยั่งยืน การสร้างฐานพลังประชาชนและเครือข่ายเฝ้าระวังและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่ และการเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะ

2) กลยุทธ์ที่ 2 มาตรการที่สำคัญ ได้แก่ การสร้างฐานข้อมูลที่ถูกต้อง เพื่อยกระดับความสามารถในการจัดการและขีดความสามารถของบุคลากรภาครัฐ การปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัย ลดความซ้ำซ้อน และการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ

3) กลยุทธ์ที่ 3 มาตรการที่สำคัญ ได้แก่ การเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) การสนับสนุนให้มีการบังคับใช้กฎหมาย และการส่งเสริมการลงทุนร่วมกัน และการจัดการร่วมกัน

4) กลยุทธ์ที่ 4 มาตรการที่สำคัญ ได้แก่ การจัดการที่สมประโยชน์ (Win-Win) การเสริมพลังประชาชน (Empowerment) และหลักการผู้ได้รับผลประโยชน์เป็นผู้จ่าย

5) กลยุทธ์ที่ 5 มาตรการที่สำคัญ ได้แก่ กำหนดเป้าหมายของการผลิตที่สอดคล้องกับสมดุลธรรมชาติ และเพิ่มการวิจัยและพัฒนา (R&D)

6) กลยุทธ์ที่ 6 มาตรการที่สำคัญ ได้แก่ การกำกับ ดูแลให้เป็นไปตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย หลักผู้รับผลประโยชน์เป็นผู้จ่าย และมาตรการทางสังคม เช่น การเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะ และการจัดทำรายงานด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

9. การแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ และการติดตาม ประเมินผล

แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550-2554 จะสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และสามารถเกิดผลสัมฤทธิ์ของแผนฯ ตามตัวชี้วัดและเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จำเป็นที่จะต้องมีการกลไกและกระบวนการประสานเพื่อการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ ดังนี้

9.1 สร้างความเข้าใจในแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550-2554 และสนับสนุนบทบาทภาคีในระดับต่าง ๆ ได้แก่

1) ระดับส่วนกลาง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น เพื่อให้มีการทำงานแบบบูรณาการโดยนำแผนฯ ไปกำหนดเป็นกรอบแผนของหน่วยงาน และจัดทำแผนปฏิบัติการราชการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป รวมทั้งองค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการนำแผนฯ ไปแปลงสู่การปฏิบัติเช่นกัน

2) ระดับภาค ได้แก่ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค (สสภ.)ให้นำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550-2554 ไปเป็นกรอบในการจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค โดยให้ความสำคัญกับประเด็นการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเชิงของระบบนิเวศและที่มีพื้นที่คาบเกี่ยวหลายจังหวัด เช่น การจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ การอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ การจัดการคุณภาพน้ำ พื้นที่ป่าไม้ และการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง เป็นต้น

3) ระดับจังหวัด ได้แก่ ผู้บริหารของจังหวัด ตั้งแต่ระดับรองผู้ว่าราชการจังหวัด ขึ้นไป และให้ความสำคัญต่อจังหวัดที่มีการประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม และพื้นที่ที่กำหนดเป็นเขตควบคุมมลพิษ เพื่อให้มีการนำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550-2554 ไปแปลงเป็นแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ตามมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ต่อไป

4) ระดับท้องถิ่น ได้แก่ ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล ชุมชน และเอกชน ให้มีการนำมาตรการและแนวทางการปฏิบัติที่กำหนดไว้ในแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550-2554 ไปพิจารณาปรับใช้ตามความเหมาะสมของสภาพปัญหาและพื้นที่ โดยจะต้องมีการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาของแต่ละพื้นที่ก่อน และกำหนดเป็นโครงการและกิจกรรม เพื่อบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการราชการของหน่วยงาน

9.2 เสริมสร้างศักยภาพให้แก่หน่วยงานในพื้นที่ โดย

1) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการจัดฝึกอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในการจัดทำแผนของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค (สสภ.) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถในการแปลงแผนฯ และมีความพร้อมในการจัดเตรียมและวิเคราะห์โครงการได้

2) จังหวัดสนับสนุนให้สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อบรรจุไว้ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด และได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ รวมทั้งการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ตามมาตรา 37 ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

3) จังหวัดและท้องถิ่นมีการจัดทำรายงานตัวชี้วัดสถานการณ์สิ่งแวดล้อมของจังหวัดและท้องถิ่น เพื่อรายงานต่อรัฐบาลและใช้ประกอบการขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณของจังหวัดและท้องถิ่นในแต่ละปี

9.3 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำบทบาทในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน และการติดตาม ประเมินผล เพื่อให้กระบวนการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1) สนับสนุนทุกภาคส่วนให้มีการดำเนินงานที่ตอบสนองต่อเป้าหมายของแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550 – 2554 โดยเสริมสร้างศักยภาพผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้อง และจัดทำคู่มือในการแปลงแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550-2554 ไปสู่การปฏิบัติ

2) เผยแพร่ข้อมูลและสถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ประชาชนรับทราบ และสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3) ศึกษาและประเมินผลกระทบของนโยบายรัฐบาล และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด/จังหวัดที่มีต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการอ้างอิง และใช้ในการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติของจังหวัด สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด

4) สร้างระบบฐานข้อมูลสำหรับการติดตาม ประเมินผลการดำเนินการตามแผน โดยมีการประเมินผลตามเป้าหมายของแผนในระยะครึ่งแผนฯ และติดตาม ประเมินผลตัวชี้วัดรายการยุทธศาสตร์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรายสาขาทุกปี เพื่อรายงานความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค รวมทั้งข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

ภาคผนวก ค-3

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548

โดยที่เป็นการเห็นสมควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐและประชาชน รวมตลอดทั้งเป็นแนวทางในการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการของรัฐอย่างกว้างขวาง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธี ประชาพิจารณ์ พ.ศ. ๒๕๓๙

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“โครงการของรัฐ” หมายความว่า การดำเนินโครงการของหน่วยงานของรัฐอันเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจหรือสังคม ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐหรือโดยวิธีการสัมปทานหรืออนุญาตให้บุคคลอื่นทำ ทั้งนี้ บรรดาที่มีผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย วิถีชีวิต หรือส่วนได้เสียเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นใดของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ

“ผู้มีส่วนได้เสีย” หมายความว่า ผู้ซึ่งอาจได้รับความเดือดร้อนหรือความเสียหายโดยตรงจากการดำเนินงานตามโครงการของรัฐ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวง และให้หมายรวมถึงนายกรัฐมนตรีในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาของสำนักนายกรัฐมนตรีและส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม ซึ่งไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง

ข้อ ๕ ก่อนเริ่มดำเนินการโครงการของรัฐ หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ ต้องจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลตามข้อ ๗ ให้ประชาชนทราบ และจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีตามข้อ ๙ ด้วยก็ได้

หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการของรัฐที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อประชาชนเป็นส่วนรวมต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีตามข้อ ๙ ก่อนเริ่มดำเนินการ

ข้อ ๖ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมิได้จัดให้มีการความคิดเห็นของประชาชนก่อนเริ่มดำเนินการโครงการ ของรัฐตามข้อ ๕ วรรคหนึ่ง เมื่อผู้มีส่วนได้เสียร้องขอ รัฐมนตรีสำหรับราชการส่วนกลางผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับราชการส่วนภูมิภาคหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับราชการของกรุงเทพมหานคร จะสั่งหน่วยงานของรัฐได้รับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนได้ ในกรณีเช่นนั้นให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยเร็ว

ข้อ ๗ ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการของรัฐที่หน่วยงานของรัฐต้องเผยแพร่แก่ประชาชนอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้

- (๑) เหตุผลความจำเป็น และวัตถุประสงค์ของโครงการ
- (๒) สารสำคัญของโครงการ
- (๓) ผู้ดำเนินการ
- (๔) สถานที่ที่จะดำเนินการ
- (๕) ขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินการ
- (๖) ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ
- (๗) ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนที่อยู่อาศัยหรือประกอบอาชีพอยู่ในสถานที่ที่จะดำเนินโครงการและพื้นที่ใกล้เคียง และประชาชนทั่วไป รวมทั้งมาตรการป้องกันแก้ไขหรือเยียวยาความเดือดร้อน หรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากผลกระทบดังกล่าว
- (๘) ประมาณการค่าใช้จ่าย ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐจะเป็นผู้ดำเนินโครงการของรัฐเอง ให้ระบุที่มาของเงินที่จะนำมาใช้จ่ายในการดำเนินโครงการนั้นด้วย

ให้หน่วยงานของรัฐประกาศข้อมูลที่ต้องเผยแพร่แก่ประชาชนตามวรรคหนึ่งในระบบเครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจัดให้มีขึ้นตามระเบียบนี้ด้วย

ข้อ ๘ ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงานของรัฐต้องมุ่งให้ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโครงการของรัฐ และรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการนั้น รวมตลอดทั้งความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ประชาชนด้วย

หน่วยงานของรัฐจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนไปพร้อมกับการเผยแพร่ข้อมูลแก่ประชาชนก็ได้

ข้อ ๙ การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามข้อ ๘ อาจใช้วิธีการอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้

- (๑) การสำรวจความคิดเห็น ซึ่งอาจทำโดยวิธีดังต่อไปนี้
 - (ก) การสัมภาษณ์รายบุคคล
 - (ข) การเปิดให้แสดงความคิดเห็นทางไปรษณีย์ ทางโทรศัพท์หรือทางโทรสารทางระบบเครือข่ายสารสนเทศ หรือทางอื่นใด
 - (ค) การเปิดโอกาสให้ประชาชนมารับรู้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็นต่อหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบโครงการ
 - (ง) การสนทนากลุ่มย่อย

(๒) การประชุมปรึกษาหารือ ซึ่งอาจทำได้โดยวิธีดังต่อไปนี้

(ก) การประชาพิจารณ์

(ข) การอภิปรายสาธารณะ

(ค) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

(ง) การประชุมเชิงปฏิบัติการ

(จ) การประชุมระดับตัวแทนของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสีย

(๓) วิธีอื่นที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีกำหนด

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีอื่น นอกจากที่กำหนดไว้ในข้อ ๙ จะทำให้การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนบรรลุวัตถุประสงค์ตาม ข้อ ๘ หน่วยงานของรัฐจะรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีนั้นก็ได้แต่เมื่อดำเนินการแล้ว ให้แจ้ง สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีทราบด้วย

ข้อ ๑๑ ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงานของรัฐต้องประกาศให้ประชาชน ทราบถึงวิธีการรับฟังความคิดเห็น ระยะเวลา สถานที่ ตลอดจนรายละเอียดอื่น ที่เพียงพอแก่การที่ ประชาชนจะเข้าใจและสามารถแสดงความคิดเห็นได้

ประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้ปิดไว้โดยเปิดเผย ณ สถานที่ปิดประกาศของหน่วยงานของรัฐ และ สถานที่ที่จะดำเนินโครงการของรัฐนั้น เป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าสิบวันก่อนเริ่มดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และให้ประกาศในระบบเครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จัดให้มีขึ้นตามระเบียบนี้ด้วย

ข้อ ๑๒ เมื่อดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำ สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และประกาศให้ประชาชนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ เสร็จสิ้นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

ให้นำความในข้อ ๑๑ วรรคสอง มาบังคับแก่การประกาศตามข้อนี้โดยอนุโลม

ข้อ ๑๓ เมื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้วปรากฏว่าการดำเนินโครงการของรัฐ โครงการใดอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนมากกว่าข้อมูลที่เผยแพร่แก่ประชาชนตามข้อ ๙ (๗) ถ้ายังมีความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการดังกล่าวต่อไป หน่วยงานของรัฐต้องกำหนดมาตรการป้องกัน แก่ไข หรือเยียวยาความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากผลกระทบดังกล่าวเพิ่มขึ้นตาม ความเหมาะสมก่อนเริ่มดำเนินการโครงการของรัฐนั้นและประกาศให้ประชาชนทราบ

ให้นำความในข้อ ๑๑ วรรคสอง มาใช้บังคับแก่การประกาศตามข้อนี้โดยอนุโลม

ข้อ ๑๔ ระเบียบนี้ไม่ใช้บังคับแก่

(๑) โครงการของรัฐที่กฎหมายบัญญัติวิธีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือผู้ มีส่วนได้เสียไว้เป็นการเฉพาะ

(๒) โครงการของรัฐที่เริ่มดำเนินการไปแล้วก่อนวันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ

ข้อ ๑๕ ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่กำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุนช่วยเหลือ และแนะนำหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการตามระเบียบนี้ รวมทั้งให้มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำและเผยแพร่แนวทางการเผยแพร่ข้อมูลและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนให้หน่วยงานของรัฐทราบ โดยจะจัดให้มีการสัมมนาหรือฝึกอบรมเป็นครั้งคราวด้วยก็ได้

(๒) ศึกษาหรือวิจัยเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการให้ข้อมูลและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

(๓) จัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และระบบเครือข่ายสารสนเทศเพื่อประโยชน์ในการประกาศ รวบรวม และให้บริการข้อมูลที่เผยแพร่แก่ประชาชนและข้อมูลเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบนี้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจะเชิญผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการให้ข้อมูลและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนมาให้ข้อมูลความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะด้วยก็ได้

ข้อ ๑๖ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๘

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก ค-4

มติคณะอนุกรรมการกำกับการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม
ในระดับจังหวัด
ครั้งที่ 1/2550 เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2550

ณ ห้องประชุมชั้น 17 อาคารสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มติที่ประชุม

1. เห็นชอบโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ตามข้อเสนอของฝ่ายเลขานุการ จำนวน 42 โครงการ โดยเป็นโครงการที่ขอตั้งงบประมาณแผ่นดิน จำนวน 40 โครงการ และโครงการที่ขอรับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม จำนวน 2 โครงการ โดยให้จัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนเป็นรายโครงการ และพิจารณาให้ความสำคัญกับโครงการเพิ่มประสิทธิภาพเป็นหลัก
2. ให้ตัดโครงการขอรับการสนับสนุนครุภัณฑ์ จำนวน 28 โครงการ วงเงิน 70,382,000 บาท
3. ให้นำโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 ที่ผ่านความเห็นชอบแล้ว เสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและเสนอคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเบื้องต้น เพื่อให้ทันกำหนดระยะเวลาการจัดตั้งงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2551
4. ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประสาน กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กรมควบคุมมลพิษ และสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง พิจารณาแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552
5. บัญชีรายชื่อโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ที่นำเสนอในการประชุมครั้งนี้ทั้งหมด ให้ใช้เฉพาะเพื่อการเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 เท่านั้น

ภาคผนวก ค-5

มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ 6/2550

เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2550

ณ ห้องประชุม 501 ตึกบัญชาการ ทำเนียบรัฐบาล

วาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

3.1 แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2551

มติที่ประชุม

1. เห็นชอบโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 จำนวน 42 โครงการ ตามความเห็นของอนุกรรมการกำกับการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ดังนี้

1.1 โครงการที่ขอตั้งงบประมาณแผ่นดิน จำนวน 40 โครงการ วงเงินรวม 4,042.50 ล้านบาท และให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นำเสนอคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อขอตั้งงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 และให้สำนักงานประมาณ สนับสนุนงบประมาณตามแผนปฏิบัติการฯ ดังกล่าวต่อไป

1.2 โครงการที่ขอรับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อม จำนวน 2 โครงการ ได้แก่ โครงการปรับปรุง/ก่อสร้างศูนย์กำจัดมูลฝอย ของเทศบาลนครขอนแก่น และโครงการจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมแบบครบวงจร ของเทศบาลนครนครสวรรค์ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 2 แห่ง ประสานสำนักงานกองทุนสิ่งแวดล้อม ในการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการทั้งด้านการเงินและการบริหารจัดการของทั้ง 2 โครงการ โดยให้นำความเห็นและมติของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ 4/2549 เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2549 วาระเรื่องโครงการก่อสร้างปรับปรุงสถานที่ฝังกลบขยะมูลฝอยบ้านคำบอน ระยะที่ 2 ของเทศบาลนครขอนแก่น มาประกอบการพิจารณา ในการดำเนินงานตามขั้นตอนการขอรับการสนับสนุนเงินจากกองทุนสิ่งแวดล้อม

2. เห็นชอบกับโครงการจัดการน้ำเสียของเทศบาลเมืองมาบตาพุด จำนวน 2 โครงการ เป็นโครงการเพิ่มเติม ดังนี้ 1) โครงการก่อสร้างระบบรวบรวมน้ำเสียจากคลองชักอ้อย (ตลาดมาบตาพุด) และ ซอยวุฒินันท์ (ตลาดโสภณ) เข้าสู่ท่อรวบรวมถนนสุขุมวิท และ 2) โครงการปรับปรุงระบบควบคุมการทำงานของระบบสูบน้ำเสียและบำบัดน้ำเสีย ในวงเงินรวม 18 ล้านบาท ทั้งนี้ เนื่องจากเป็นโครงการเร่งด่วนเพื่อแก้ไขปัญหามลพิษในบริเวณพื้นที่มาบตาพุด จังหวัดระยอง โดยให้ใช้เงินงบประมาณตามแผนปฏิบัติการลดและขจัดมลพิษในพื้นที่จังหวัดระยอง พ.ศ. 2550-2554

3. ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รับความเห็นที่ประชุมไปดำเนินการต่อไป

บทที่ 1 บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 37-41 ได้กำหนดไว้ว่า เมื่อได้ประกาศใช้แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม มาตรา 35-36 ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในท้องที่เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม หรือเขตควบคุมมลพิษ หรือจังหวัดอื่นๆ ที่มีความประสงค์จะดำเนินการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม จัดทำ “แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด” ที่เสนอระบบการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามแนวทางที่กำหนดในแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม เสนอมายังสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อทำการรวบรวมและวิเคราะห์แผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด แล้วจึงเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และขอตั้งงบประมาณ

แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้ พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ถ่ายโอนภารกิจและงบประมาณตามแผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยยังคงให้สำนักงานฯ ดำเนินการตามขั้นตอนของการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ตามมาตรา 37-39 แห่ง พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 คือให้มีบทบาทในการพิจารณา วิเคราะห์ จัดลำดับความสำคัญตามภาพรวมของประเทศ ข้อจำกัดของงบประมาณ ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบ เพื่อนำเสนอคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาจัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามขั้นตอนต่อไป

ดังนั้น เพื่อให้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด เป็นกลไกในการแปลงแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550-2554 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม 124 ตอนที่ พิเศษ 24 ง วันที่ 1 มีนาคม 2550) ไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดและท้องถิ่น และเป็นช่องทางในการสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งทางด้านวิชาการ การบริหารจัดการ และงบประมาณ ในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดใน พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เพื่อส่งเสริมการกระจายอำนาจการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากส่วนกลางไปสู่ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมถึง สนับสนุนผู้ว่าราชการจังหวัดในการบริหารราชการจังหวัดแบบบูรณาการ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำ “คู่มือการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552” เพื่อให้จังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการประสานหน่วยงานต่างๆ ร่วมกันจัดทำและพิจารณาแผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด รวมทั้ง ประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในการจัดทำแผนงาน/โครงการด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินงาน ภายใต้แผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

1.2 หลักการการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด มุ่งเน้นให้เกิดการบูรณาการร่วมกันของทุกหน่วยงาน ประสานเชื่อมโยงกิจกรรมที่ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งดำเนินการโดยภาคราชการ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน ในแต่ละพื้นที่ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยยึดหลักการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ ซึ่งจะต้องพิจารณาข้อมูลพื้นฐานด้านทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อม การใช้ประโยชน์ กิจกรรมที่ก่อให้เกิดมลพิษหรือส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิต การวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่จะไม่จำกัดเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง แต่รวมถึงปัญหาที่คาบเกี่ยวระหว่างพื้นที่ด้วย โดยแต่ละหน่วยงานหรือองค์กรในพื้นที่นั้นๆ จะต้องร่วมกันจัดทำ แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่เหมาะสม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ โดยคำนึงถึงสภาพปัญหา ความจำเป็นเร่งด่วน และเงื่อนไขในด้านต่างๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของจังหวัด

แผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 จะมุ่งเน้นความสำเร็จตาม เป้าหมายที่ 2 ของแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550-2554 เรื่อง “รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน” ได้แก่

(1) รักษาคุณภาพน้ำของแหล่งน้ำผิวดินอย่างน้อยร้อยละ 85 และแหล่งน้ำทะเลชายฝั่งอย่างน้อยร้อยละ 97 ให้อยู่ในเกณฑ์พอใช้ขึ้นไป

(2) รักษาคุณภาพอากาศให้มีดัชนีคุณภาพอากาศรายวันอยู่ในเกณฑ์ดีถึงปานกลาง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90

(3) ลดอัตราการเกิดขยะมูลฝอยชุมชนโดยเฉลี่ยให้ไม่เกิน 1 กิโลกรัม/คน/วัน มีการนำขยะมูลฝอยชุมชนกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 และมีการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนอย่างถูกสุขลักษณะไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของปริมาณขยะชุมชนที่เกิดขึ้น

(4) ของเสียอันตรายชุมชนที่เกิดขึ้นทั้งหมดทั่วประเทศได้รับการคัดแยก เพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 และมีศูนย์จัดการของเสียอันตรายชุมชนที่ถูกต้องตามหลักวิชาการในภูมิภาคอย่างน้อยภูมิภาคละ 1 แห่ง และมีการจัดการกากของเสียอันตรายจากอุตสาหกรรมไม่น้อยกว่า ร้อยละ 95 ของปริมาณกากของเสียอันตรายจากอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นทั้งหมด

(5) การใช้สารเคมีอันตรายที่มีความเสี่ยงสูงในภาคเกษตรกรรม และภาคอุตสาหกรรม ลดลงไม่น้อยกว่า 500 ชนิด

(6) มีการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชนตามเกณฑ์เมืองน่าอยู่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป้าหมาย

(7) จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เครือข่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม มีการป้องกันพื้นที่และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของกลุ่มเป้าหมายและผลักดันกลยุทธ์หลักที่ 3 เรื่อง “การขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเชิงรุก” และ กลยุทธ์หลักที่ 6 “กำกับ ดูแลและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้มีความสมดุลและยั่งยืน”

1.3 การจัดการสิ่งแวดล้อมภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

แผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดการน้ำเสียชุมชน การจัดการขยะมูลฝอย การรักษาคุณภาพอากาศ การเพิ่มพื้นที่สีเขียว และการลดภาวะโลกร้อน

บทที่ 2 แนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

2.1 การดำเนินงานที่ผ่านมา

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 จังหวัดได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2551-2554 ซึ่งเป็นแผนที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมได้ตลอดระยะเวลา 4 ปี และสามารถถ่ายทอดมาเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีได้ ที่สามารถปรับแผนการดำเนินงานได้ในทุกๆ ปี (Rolling Plan) ตามประเด็นปัญหาในพื้นที่ของพื้นที่ที่มีความสำคัญเร่งด่วน และกำหนดแนวทางการป้องกันปัญหาที่เบ็ดเสร็จครบวงจร ซึ่งภายใต้แผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัดดังกล่าว ได้บรรจุโครงการด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะดำเนินการในแต่ละปี ทั้งที่ใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง และขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนที่จัดสรรตามหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 ได้มีการจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจเพื่อก่อสร้าง/ปรับปรุง ระบบกำจัดขยะมูลฝอย และระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียชุมชน ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวม 42 โครงการ

2.2 การดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

คณะกรรมการจัดทำและติดตามผลแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดจะต้องพิจารณาแนวทางการดำเนินงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ภาพที่ 1) ดังนี้

- 1) ทบทวนการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2551-2554 วิเคราะห์สถานการณ์การจัดการปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่ของจังหวัด ทั้งปัญหาที่ได้รับการแก้ไขแล้ว ปัญหาที่ยังคงเกิดขึ้นในปัจจุบัน และปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยพิจารณาจากข้อมูลสถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อม (หากมีความจำเป็นอาจต้องมีการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ) จัดลำดับความสำคัญของปัญหา ตามความรุนแรงและผลกระทบที่ได้รับ
- 2) วิเคราะห์ และประเมินศักยภาพในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันและอนาคต วิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ทั้งองค์ประกอบภายในและภายนอก ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการ เพื่อกำหนดแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาในลำดับต่อไป
- 3) พิจารณากำหนดเป้าหมายภาพรวมของทั้งจังหวัด ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านต่างๆ ทั้งเป้าหมายของแผน และเป้าหมายรายปี รวมทั้งตัวชี้วัดในแต่ละระดับ พร้อมกำหนดกลยุทธ์และมาตรการในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว

4) ประธานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำ แผนงาน/โครงการ ที่สอดคล้องกับ กลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงานที่กำหนด โดยระบุ หน่วยงานรับผิดชอบ ระยะเวลาในการดำเนินการ กิจกรรม วงเงินที่ใช้ในการดำเนินงานและแหล่งที่มา (จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เงินอุดหนุน จากคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เงินกองทุนสิ่งแวดล้อม เงินกู้ เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ อื่นๆ) ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

แผนงาน/โครงการ ที่กำหนดควรมีสาระสำคัญตามมาตรา 38 แห่ง พ.ร.บ. ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ดังนี้

- (1) แผนการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด
- (2) แผนการจัดหาและให้ได้มาซึ่งที่ดิน วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องใช้ที่ จำเป็นสำหรับการก่อสร้าง ติดตั้ง ปรับปรุง ดัดแปลง ซ่อมแซม บำรุงรักษาและดำเนินการระบบบำบัด น้ำเสียรวม หรือระบบกำจัดของเสียรวมของส่วนราชการหรือราชการส่วนท้องถิ่น
- (3) แผนการจัดเก็บภาษีอากรและค่าบริการเพื่อการดำเนินการ และบำรุงรักษา ระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบการกำจัดของเสียรวมตาม (2)
- (4) แผนการตรวจสอบ ติดตาม และควบคุมการปล่อยทิ้งน้ำเสียและของเสีย อย่างอื่นจากแหล่งกำเนิดมลพิษ
- (5) แผนการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อป้องกันและปราบปรามการละเมิดและฝ่าฝืน กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมมลพิษ การอนุรักษ์ธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม

5) โครงการด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ผ่านความเห็นชอบ จากคณะกรรมการจัดทำและติดตามผลแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ประสงค์จะขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนภายใต้แผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ตามหลักเกณฑ์การพิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของคณะกรรมการการ กระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ ประสงค์จะขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อการ ก่อสร้างหรือดำเนินการให้มีระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัดของเสียจากกองทุนสิ่งแวดล้อม จะต้อง จัดทำข้อเสนอโครงการ และมีเอกสารประกอบการพิจารณา ตามที่กำหนดไว้ใน ข้อ 5 เรื่อง แนวทางการ พิจารณาแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

6) สำหรับจังหวัดที่มีการประกาศเป็นเขตควบคุมมลพิษ ตามมาตรา 59 ให้จัดทำ แผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษ ตามมาตรา 60 แล้วรวมเป็นส่วนหนึ่ง ของแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด โดยจะต้องมีการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

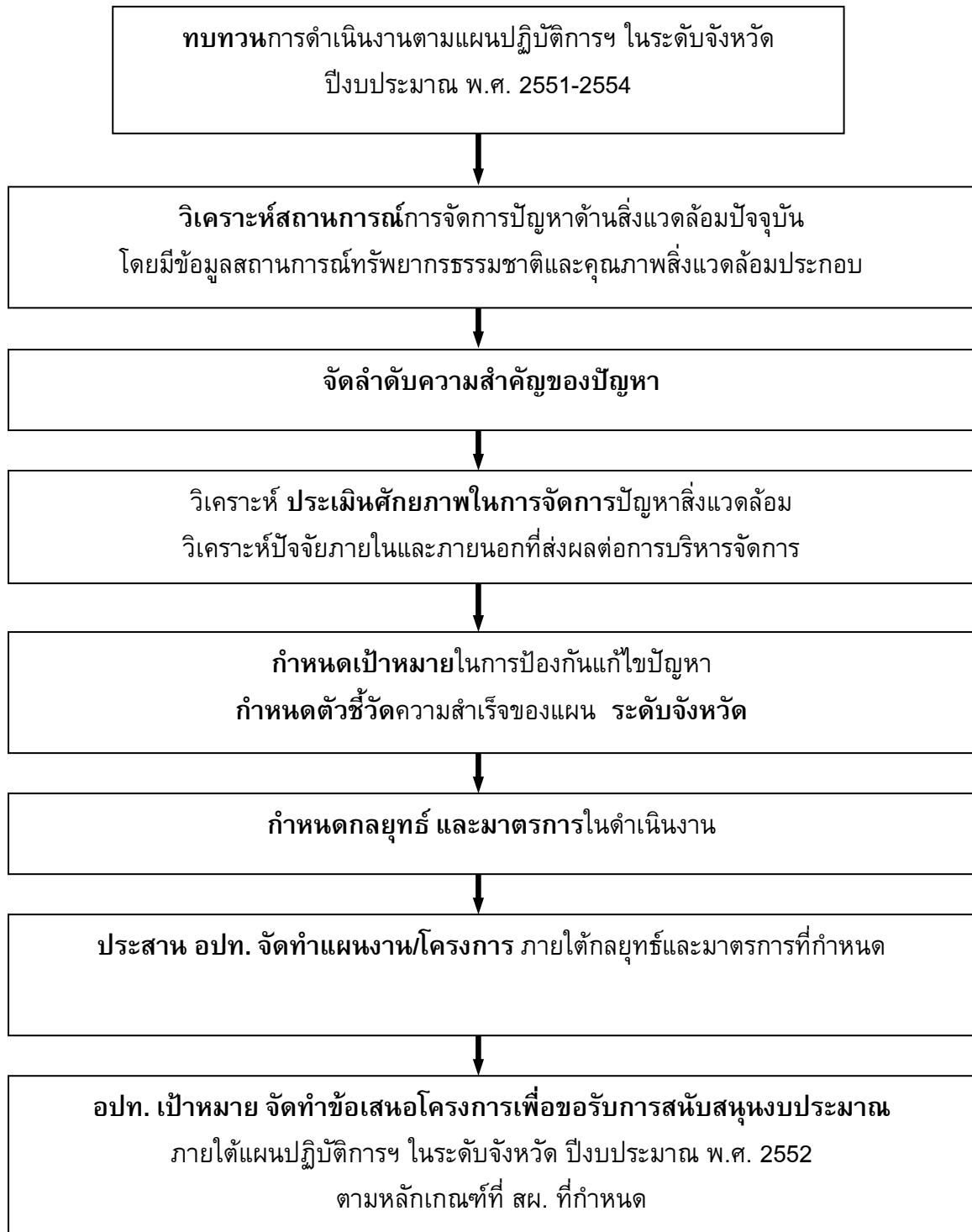
- (1) ทำการสำรวจและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดมลพิษที่มีอยู่ในเขตควบคุม มลพิษนั้น

(2) จัดทำบัญชีรายละเอียดแสดงจำนวน ประเภท และขนาดของแหล่งกำเนิดมลพิษที่ได้ทำการสำรวจและเก็บข้อมูลตาม (1)

(3) ทำการศึกษา วิเคราะห์ และประเมินสถานภาพมลพิษ รวมทั้งขอบเขตความรุนแรงของสภาพปัญหาและผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อกำหนดมาตรการที่เหมาะสมและจำเป็นสำหรับการลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษ

องค์ประกอบของแผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 แสดงในภาคผนวก ก-1 และองค์ประกอบของข้อเสนอโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แสดงในภาคผนวก ก-2

**ภาพที่ 1 แนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม
ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552**

บทที่ 3 ขั้นตอนการจัดทำและพิจารณาแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ได้กำหนดขั้นตอนการจัดทำและพิจารณาแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ดังนี้

3.1 สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แจ้งผู้ว่าราชการจังหวัด 75 จังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 พร้อมส่งคู่มือการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 และเอกสารประกอบการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัดดังกล่าว

3.2 จังหวัด โดยคณะกรรมการจัดทำและติดตามประเมินผลแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด (ทสจ.) เป็นกรรมการและเลขานุการ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ตามแนวทางที่กำหนดในข้อ 3 และผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

3.3 ผู้ว่าราชการจังหวัด เสนอแผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 มายัง สผ. 2 ชุด และสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค (สสภ.) 1 ชุด เพื่อวิเคราะห์กลั่นกรอง แผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด และแผนงาน/โครงการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้แผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ก่อนนำเสนอคณะทำงานพิจารณาแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด

โครงการที่จะเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณภายใต้แผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบการพิจารณา ดังนี้ ผลการศึกษาความเหมาะสมและออกแบบรายละเอียดแบบรายละเอียด รายการประมาณราคา เอกสารที่ดิน ผลการรับฟังความคิดเห็น การสมทบงบประมาณ แผนการบริหารจัดการโครงการ แผนงานการเดินระบบและบำรุงรักษาระบบ และแผนงบประมาณการเดินระบบและบำรุงรักษาระบบ

3.4 คณะทำงานพิจารณาแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ภายใต้คณะกรรมการกำกับการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนของหน่วยงานราชการในส่วนกลาง พิจารณากลั่นกรองแผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด และแผนงาน/โครงการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ตามที่ สผ. นำเสนอ

3.5 สผ. ในฐานะเลขานุการคณะกรรมการกำกับการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด นำแผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

ที่ผ่านการพิจารณากลับกรองของคณะทำงานพิจารณาแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด มาพิจารณาจัดลำดับความสำคัญโครงการของ อบท. ข้อจำกัดของงบประมาณ แล้วนำเสนอคณะอนุกรรมการกำกับการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ภายใต้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พิจารณากลับกรองต่อไป

3.6 สผ. ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ นำแผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ที่คณะอนุกรรมการกำกับการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดพิจารณากลับกรองแล้ว เสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (กก.วล.)

3.7 สผ. นำแผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ที่ กก.วล. พิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว เสนอคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กกถ.) พิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่ อบท. เพื่อดำเนินโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ต่อไป

3.8 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สถ.) จะเป็นผู้เสนอขอตั้งงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ให้แก่ อบท. ต่อไป

**ภาพที่ 2 ขั้นตอนการจัดทำและพิจารณา
แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552**

**บทที่ 4 ปฏิทินการจัดทำและพิจารณาแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม
ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552**

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม
กันยายน 2550	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) แจ้งผู้ว่าราชการจังหวัดจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552
กันยายน – ธันวาคม 2550	จังหวัดจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 และจัดส่งมายัง สผ. ภายในธันวาคม 2550
ธันวาคม 2550 - มกราคม 2551	คณะทำงานพิจารณาแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด พิจารณากลับกรองแผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด และแผนงาน/โครงการ ของ อปท.
มกราคม 2551	สผ. ส่งวงเงินงบประมาณเบื้องต้นไปยัง สำนักงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กุมภาพันธ์ 2551	คณะอนุกรรมการกำกับจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด พิจารณากลับกรองแผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552
มีนาคม 2551	คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552
เมษายน 2551	สผ. ส่งวงเงินงบประมาณภายใต้แผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ไปยังสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทที่ 5 แนวทางการพิจารณาแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

5.1 การพิจารณาแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

การพิจารณาแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 จะพิจารณาจากการดำเนินงานตามขั้นตอนการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ผลการทบทวน วิเคราะห์ สถานการณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมในแต่ละด้าน รวมถึงการแก้ไขปัญหาที่ผ่านมา การจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนของปัญหาที่ยังคงมีอยู่ เป้าหมายของการป้องกันแก้ไขปัญหาความครบถ้วนสมบูรณ์ของแผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ตามมาตรา 38 แห่ง พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ทั้งในเรื่องของการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งระบบจัดการมลพิษ การจัดเก็บค่าบริการจัดการมลพิษ การติดตามตรวจสอบ และควบคุมการปล่อยมลพิษ รวมทั้งบังคับใช้กฎหมายนอกจากนี้ จะพิจารณาความสอดคล้องกันของกลยุทธ์ แนวทางการแก้ไขปัญหา แผนงาน/โครงการของหน่วยงานต่างๆ ระยะเวลาดำเนินการ ต่อเป้าหมายในการป้องกันแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และตัวชี้วัดที่กำหนด

5.2 การพิจารณาสนับสนุนงบประมาณโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

สืบเนื่องจาก พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่ของตนเอง และให้ อปท. พึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของตนเอง โดยกำหนดการจัดสรรรายได้ให้แก่ อปท. ให้เพิ่มขึ้น ตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2543 แต่อย่างไรก็ตาม ยังคงมีข้อจำกัดด้านงบประมาณของ อปท. ในการลงทุนก่อสร้างระบบการจัดการมลพิษ ซึ่งมีมูลค่าการลงทุนสูงเกินศักยภาพทางการเงินของ อปท. จึงเห็นควรจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่ อปท. ในการดำเนินการกิจดังกล่าว

จากมติคณะอนุกรรมการกำกับการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ในการประชุมครั้งที่ 1/2550 เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2550 (ภาคผนวก ค-4) และมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ 6/2550 เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2550 (ภาคผนวก ค-5) จึงได้กำหนดเกณฑ์การพิจารณาสนับสนุนงบประมาณโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้แผนปฏิบัติการฯ ในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ดังนี้

1. โครงการด้านการจัดการน้ำเสียชุมชน

พิจารณาสืบสนุน โครงการปรับปรุง/ฟื้นฟู ภายใต้แผนฟื้นฟูและปรับปรุงระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนทั่วประเทศ ตามมติคณะรัฐมนตรี โครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบ และโครงการก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียชุมชนใหม่ ทั้งนี้ ในการกำหนด อปท. เป้าหมาย เพื่อจัดทำข้อเสนอโครงการ ให้พิจารณาตามแนวทางการจัดการน้ำเสียชุมชน ปี 2549-2552 ของกรมควบคุมมลพิษ และ

ก. การพิจารณาออกแบบระบบ ให้คำนึงถึงความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ โดยเน้นระบบบำบัดน้ำเสีย ณ แหล่งกำเนิด (Onsite Treatment) หรือการแบ่งกลุ่มพื้นที่เพื่อบำบัดน้ำเสีย (Clustering) หรือก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียรวม (Central Treatment Plant) กรณีที่จำเป็น

ข. ในการก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียใหม่ หรือเพิ่มประสิทธิภาพระบบการจัดการน้ำเสียชุมชน เพื่อลดต้นทุนการก่อสร้างและขนาดของระบบที่รวบรวมน้ำเสียและระบบบำบัดน้ำเสียรวม ให้ดำเนินการออกแบบระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียชุมชน โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิที่สำรวจจากปลายท่อ (End of Pipe)

ค. ให้ความสำคัญกับระบบการจัดการน้ำเสียชุมชนโดยยึดหลักธรรมชาติ หรือใช้เทคโนโลยีการจัดการน้ำเสียอย่างง่าย เช่น ระบบบำบัดน้ำเสียแบบบึงประดิษฐ์ (Constructed Wetland)

ทั้งนี้ การขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการดังกล่าวข้างต้น จะต้องจัดส่งข้อเสนอโครงการพร้อมรายละเอียดข้อมูลดังต่อไปนี้

(1) ผลการศึกษาความเหมาะสมและออกแบบรายละเอียดระบบ ให้ อปท. ดำเนินการด้วยงบประมาณของ อปท. เอง โดยผลการศึกษาความเหมาะสมและออกแบบรายละเอียดจะต้องมีขอบเขตเนื้อหาที่ครอบคลุมถึงการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาในปัจจุบัน การประเมินสถานการณ์ปัญหาในอนาคต ศักยภาพในการบริหารจัดการของ อปท. กำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อเป็นสถานที่ก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน การวิเคราะห์ความเหมาะสมเพื่อกำหนดเทคโนโลยีที่เหมาะสม โดยจะต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับความพอเพียงและความยั่งยืนในด้านเศรษฐศาสตร์ วิศวกรรม ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการใช้แบบรายละเอียดการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย ซึ่งเป็นแบบมาตรฐานที่กรมควบคุมมลพิษจัดทำขึ้น เช่น แบบรายละเอียดก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียสำหรับชุมชนขนาดเล็ก (ระบบบำบัดน้ำเสียแบบบึงประดิษฐ์) จะต้องแสดงรายละเอียดข้อมูลทางวิชาการประกอบ เช่น ขอบเขตพื้นที่บริการ จำนวนประชากร ปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้น เป็นต้น พร้อมทั้งจะต้องปรับแบบรายละเอียดการก่อสร้างให้แล้วเสร็จ และสอดคล้องกับสภาพพื้นที่จริงก่อนนำเสนอโครงการ

(2) ที่ดิน ให้ อปท. ดำเนินการจัดหาหรือจัดซื้อที่ดินสำหรับก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนให้เสร็จสิ้นเอง โดย

- ที่ดิน มีความเหมาะสมตามผลการศึกษาความเหมาะสมและออกแบบรายละเอียดสำหรับการก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียชุมชน

- มีเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์การถือครองที่ดินผืนดังกล่าว หรือหนังสือยินยอมให้ใช้ที่ดินผืนดังกล่าวตลอดอายุโครงการ

- หากที่ดินอยู่นอกเขตพื้นที่รับผิดชอบของ อปท. เจ้าของระบบ จะต้องได้รับความเห็นชอบให้ใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อก่อสร้างระบบและองค์ประกอบของระบบ จาก อปท. เจ้าของพื้นที่ที่ดินแปลงนั้นตั้งอยู่ และมีหนังสืออนุญาตให้ทำกิจการนอกเขตจาก อปท. เจ้าของพื้นที่

(3) การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน การดำเนินโครงการของ อปท. ต้องผ่านการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 เกี่ยวกับโครงการก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียชุมชนบนพื้นที่ที่กำหนด ก่อนการเสนอโครงการ

(4) การสมทบงบประมาณ อปท. จะต้องระบุแหล่งงบประมาณที่จะขอรับการสนับสนุน และมีหนังสือยืนยันการสมทบงบประมาณการก่อสร้างในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของวงเงินงบประมาณทั้งโครงการ

(5) แผนการบริหารจัดการโครงการ ในแต่ละขั้นตอน ทั้งก่อน-ระหว่าง-หลังการก่อสร้าง

(6) แผนงานการเดินระบบและบำรุงรักษาระบบ อปท. จะต้องจัดทำแผนการเดินระบบและบำรุงรักษาระบบ ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงภายหลังการก่อสร้างระบบแล้วเสร็จ เพื่อให้การเดินระบบและการบำรุงรักษาระบบเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ประกอบด้วย แผนด้านต่างๆ ที่จำเป็นอย่างน้อยดังนี้ แผนด้านเทคนิค แผนการซ่อมแซมและบำรุงรักษา แผนฉุกเฉิน แผนการติดตามตรวจสอบและประเมินผล และแผนการสนับสนุนให้ภาคเอกชนบริหารจัดการระบบแทนท้องถิ่น กรณีที่อปท. ไม่ประสงค์จะดำเนินการเอง

(7) แผนงบประมาณการเดินและบำรุงรักษาระบบ

- บัญชีรายได้และรายจ่าย และประมาณการรายได้และรายจ่าย เพื่อการเดินระบบและบำรุงรักษาระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียชุมชน โดยแสดงแหล่งที่มาของรายได้ ทั้งรายได้ของ อปท. เอง รายได้จากแหล่งอื่น และรายได้จากการจัดเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสียชุมชน

- แผนการจัดเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสีย เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินระบบและบำรุงรักษาระบบ โดยผ่านกระบวนการณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่รับรู้ และยอมรับที่จะจ่ายค่าบริการบำบัดน้ำเสียชุมชน ตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle: PPP)

- การกำหนดอัตราการค่าบริการบำบัดน้ำเสียชุมชน ของ อปท. ให้คำนวณจากค่าใช้จ่ายจริงที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และจะต้องได้รับความเห็นชอบร่วมกันระหว่างจังหวัดกับ อปท. ซึ่งหากค่าบริการที่จัดเก็บมาได้นั้น ไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการระบบ อปท. จะต้องจัดสรรรายได้ของตนเอง และ/หรือ จัดหารายได้จากแหล่งอื่น เพื่อให้ครอบคลุมต้นทุนค่าดำเนินการ

และการบำรุงรักษาระบบ ทั้งนี้ การกำหนดอัตราค่าบริการบำบัดน้ำเสียชุมชน อปท. อาจอ้างอิงแนวทางการจัดเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสีย ตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย ของกรมควบคุมมลพิษ

(8) แผนการจัดโครงสร้างองค์กรและบุคลากร อปท. จะต้องจัดเตรียมองค์กรและบุคลากรประจำ ให้พร้อมและเหมาะสม ทั้งในช่วงของการก่อสร้างระบบ ดำเนินการระบบ และบำรุงรักษาระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียชุมชนตลอดอายุงานของระบบ ตามผลการศึกษาความเหมาะสมและออกแบบรายละเอียดระบบไว้ โดยแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างของแต่ละหน่วยงาน และอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการดำเนินการ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

กิจกรรมที่จะต้องดำเนินการโดยใช้งบประมาณของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล หรือขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่

- ก. การประชาสัมพันธ์ การรณรงค์สร้างจิตสำนึก และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการน้ำเสีย
- ข. การศึกษาความเหมาะสมและออกแบบรายละเอียดระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียชุมชน
- ค. การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดินเพื่อก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียชุมชน
- ง. การเดินระบบและบำรุงรักษาระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียชุมชน

2. ด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

พิจารณาสนับสนุน โครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบ โครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนใหม่ โครงการก่อสร้างสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอย ทั้งนี้ ในการกำหนด อปท. เป้าหมาย เพื่อจัดทำข้อเสนอโครงการให้พิจารณาตามการจัดกลุ่มพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับการจัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอยรวม (Clustering) และเทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการขยะมูลฝอยตามปริมาณขยะมูลฝอยที่เข้าระบบ ของกรมควบคุมมลพิษ หากไม่สามารถดำเนินการได้ให้ชี้แจงเหตุผลความจำเป็น และ

ก. ต้องเป็นการรวมกลุ่ม อปท. เพื่อดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน โดยจะต้องมีการจัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันในการจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม ร่วมกับ อปท. ที่เป็นเจ้าของสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชน ทั้งนี้ จะต้องระบุระยะเวลา (อย่างน้อย 10 ปี) และอัตราค่าบริการในการจัดการขยะมูลฝอยที่ชัดเจน

ข. ยึดหลักการจัดการขยะมูลฝอยแบบผสมผสาน ซึ่งรวมถึงการผลิตพลังงานจากกระบวนการจัดการขยะมูลฝอยด้วย

ค. การพิจารณาออกแบบระบบกำจัดขยะมูลฝอย ให้ใช้ข้อมูลปฐมภูมิที่สำรวจได้จริงในพื้นที่

ทั้งนี้ การขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการดังกล่าวข้างต้น จะต้องมีความพร้อมในรายละเอียดข้อมูลดังต่อไปนี้

(1) ผลการศึกษาความเหมาะสมและออกแบบรายละเอียดระบบ ให้ อปท. ดำเนินการด้วยงบประมาณของ อปท. เอง โดยผลการศึกษาความเหมาะสมและออกแบบรายละเอียดจะต้องมีขอบเขตเนื้อหาที่ครอบคลุมถึงการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาในปัจจุบัน การประเมินสถานการณ์ปัญหาในอนาคต ศักยภาพในการบริหารจัดการของ อปท. กำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อเป็นสถานที่ก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน การวิเคราะห์ความเหมาะสมเพื่อกำหนดเทคโนโลยีที่เหมาะสม โดยจะต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับความพอเพียงและความยั่งยืนในด้านเศรษฐศาสตร์ วิศวกรรม ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วมของประชาชน

การคัดเลือกพื้นที่สำหรับก่อสร้างสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชนให้เป็นไปตามเกณฑ์ มาตรฐาน และแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ของกรมควบคุมมลพิษ

(2) ที่ดิน ให้ อปท. ดำเนินการจัดหาหรือจัดซื้อที่ดินสำหรับก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนให้เสร็จสิ้นเอง โดย

- ที่ดิน มีความเหมาะสมตามผลการศึกษาความเหมาะสมและออกแบบรายละเอียดสำหรับการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน
- มีเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์การถือครองที่ดินผืนดังกล่าว หรือหนังสือยินยอมให้ใช้ที่ดินผืนดังกล่าวตลอดอายุโครงการ
- หากที่ดินอยู่นอกเขตพื้นที่รับผิดชอบของ อปท. เจ้าของระบบ จะต้องได้รับความเห็นชอบให้ใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อก่อสร้างระบบและองค์ประกอบของระบบ จาก อปท. เจ้าของพื้นที่ที่ดินแปลงนั้นตั้งอยู่ และมีหนังสืออนุญาตให้ทำกิจการนอกเขตจาก อปท. เจ้าของพื้นที่

(3) การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน การดำเนินโครงการของ อปท. ต้องผ่านดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 เกี่ยวกับโครงการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน บนพื้นที่ที่กำหนด ก่อนการเสนอโครงการ

(4) การสมทบงบประมาณ อปท. จะต้องระบุแหล่งงบประมาณที่จะขอรับการสนับสนุน และมีหนังสือยืนยันการสมทบงบประมาณการก่อสร้างในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของวงเงินงบประมาณทั้งโครงการ

(5) แผนการบริหารจัดการโครงการ ในแต่ละขั้นตอน ทั้งก่อน-ระหว่าง-หลังการก่อสร้าง

(6) แผนงานการเดินระบบและบำรุงรักษาระบบ อปท. จะต้องจัดทำแผนการเดินระบบและบำรุงรักษาระบบ ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงภายหลังการก่อสร้างระบบแล้วเสร็จ เพื่อให้การเดินระบบและการบำรุงรักษาระบบเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ประกอบด้วยแผนด้านต่างๆ ที่จำเป็นอย่างน้อยดังนี้ แผนด้านเทคนิค แผนการซ่อมแซมและบำรุงรักษาระบบ

แผนฉุกเฉิน แผนการติดตามตรวจสอบและประเมินผล และแผนการสนับสนุนให้ภาคเอกชนบริหารจัดการระบบแทนท้องถิ่น ในกรณีที่ อบท. ไม่ประสงค์จะดำเนินการเอง

(7) แผนงบประมาณการเดินระบบและบำรุงรักษาระบบ ประกอบด้วย

- บัญชีรายได้และรายจ่าย และประมาณการรายได้และรายจ่าย เพื่อการเดินระบบและบำรุงรักษาระบบรวบรวมและกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน โดยแสดงแหล่งที่มาของรายได้ทั้งรายได้ของ อบท. เอง รายได้จากแหล่งอื่น และรายได้จากการจัดเก็บค่าบริการรวบรวมและกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน

- แผนการจัดเก็บค่าบริการรวบรวมและกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินระบบและบำรุงรักษาระบบ โดยผ่านกระบวนการณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่รับรู้ และยอมรับที่จะจ่ายค่าบริการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน ตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle: PPP)

การกำหนดอัตราค่าบริการรวบรวมและกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน ของ อบท. ให้คำนวณจากค่าใช้จ่ายจริงที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และจะต้องได้รับความเห็นชอบร่วมกันระหว่างจังหวัดกับ อบท. ซึ่งหากค่าบริการที่จัดเก็บได้นั้น ไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการระบบ อบท. จะต้องจัดสรรรายได้ของตนเอง และ/หรือ จัดหารายได้จากแหล่งอื่น เพื่อให้ครอบคลุมต้นทุนค่าดำเนินการและการบำรุงรักษาระบบ ทั้งนี้ การกำหนดอัตราค่าบริการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน อบท. อาจอ้างอิงอัตราค่าบริการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน ของกรมควบคุมมลพิษ หรือข้อกำหนดของ พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2550

(8) แผนการจัดโครงสร้างองค์กรและบุคลากร อบท. จะต้องจัดเตรียมองค์กรและบุคลากรประจำ ให้พร้อมและเหมาะสม ทั้งในช่วงของการก่อสร้างระบบ ดำเนินการระบบ และบำรุงรักษาระบบรวบรวมและกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนตลอดอายุงานของระบบ ตามผลการศึกษาความเหมาะสมและออกแบบรายละเอียดระบุไว้ โดยแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างของแต่ละหน่วยงาน และอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการดำเนินการ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

สำหรับโครงการจัดซื้อครุภัณฑ์การจัดการขยะมูลฝอย จะพิจารณาสนับสนุนดังนี้

1. ครุภัณฑ์เก็บรวบรวม พิจารณาดังนี้

แสดงเหตุผลความจำเป็นและข้อมูลของครุภัณฑ์ที่มีใช้งานในระบบในปัจจุบัน

1.1 จะต้องเป็น อบท. ที่เป็นที่ตั้งศูนย์กำจัดมูลฝอยรวม หรือ เข้าร่วมศูนย์กำจัดมูลฝอยรวม

1.2 ได้ทำบันทึกข้อตกลงการจัดตั้งศูนย์กำจัดมูลฝอยรวม

1.3 หลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงการร่วมใช้ศูนย์กำจัดมูลฝอยรวม เช่น ใบสำคัญรับเงินค่าบริการจากหน่วยงานที่ตั้งศูนย์กำจัดมูลฝอยรวม

- 1.4 จำนวนประชากรและปริมาณขยะมูลฝอยที่ อปท. รับผิดชอบในปัจจุบัน
- 1.5 ในกรณีที่ อปท. มีความประสงค์จะจัดซื้อครุภัณฑ์ทดแทนให้ทดแทนครุภัณฑ์เก่าที่มีอายุการใช้งานอย่างน้อย 10 ปี พร้อมให้ระบุหมายเลขทะเบียนครุภัณฑ์เดิมด้วย
2. ครุภัณฑ์ในระบบกำจัดมูลฝอย พิจารณาดังนี้
 - แสดงเหตุผลความจำเป็นและบัญชีรายการครุภัณฑ์ที่มีการใช้งานอยู่ในปัจจุบัน เปรียบเทียบกับปริมาณงานที่ต้องดำเนินการ
 - 2.1 สนับสนุน อปท. ที่มีระบบกำจัดขยะที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล
 - 2.2 สนับสนุนครุภัณฑ์ทดแทน โดยเป็นครุภัณฑ์ที่มีอายุการใช้งานเกิน 10 ปี ทั้งนี้ให้ระบุหมายเลขทะเบียนครุภัณฑ์เดิมด้วย
 - 2.3 ให้แจ้งรายละเอียดครุภัณฑ์ในระบบที่มีอยู่ พร้อมทะเบียนและอายุการใช้งาน
3. ครุภัณฑ์อื่นๆ ที่ไม่พิจารณาให้การสนับสนุน
 - 3.1 รถดูดล้างท่อระบายน้ำ รถกวาดดูดฝุ่น รถกวาดทราย
 - 3.2 ภาชนะเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย

กิจกรรมที่จะต้องดำเนินการ โดยใช้งบประมาณของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล หรือขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่

 - ก. การประชาสัมพันธ์ การรณรงค์สร้างจิตสำนึก และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
 - ข. การศึกษาความเหมาะสมและออกแบบรายละเอียดระบบกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน
 - ค. การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดินเพื่อก่อสร้างสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอย และระบบกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน
 - ง. การเดินระบบและบำรุงรักษาระบบรวบรวมและระบบกำจัดมูลฝอยชุมชน การปิดทับชั้นสุดท้ายของระบบกำจัดมูลฝอยแบบฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล รวมทั้งการติดตามตรวจสอบระบบกำจัดขยะมูลฝอยเป็นระยะๆ

3. ด้านการจัดการคุณภาพอากาศและเสียง การเพิ่มพื้นที่สีเขียว และการลดภาวะโลกร้อน

พิจารณาให้ความสำคัญกับพื้นที่ที่มีปัญหามลพิษทางอากาศและเสียงเป็นอันดับแรก ดังนี้

- ก. ชุมชนเมือง 7 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ เชียงใหม่ ขอนแก่น นครราชสีมา ภูเก็ต สงขลา และนนทบุรี

ข. พื้นที่อุตสาหกรรม 12 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ สมุทรสาคร ปทุมธานี ฉะเชิงเทรา ระยอง ลำพูน พระนครศรีอยุธยา โรงโม่เหมืองหินใน 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัด สระบุรี ราชบุรี กาญจนบุรี ชลบุรี และสุพรรณบุรี

ค. พื้นที่เสี่ยงต่อปัญหามลพิษหมอกควัน 26 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน ตาก พิษณุโลก สุโขทัย กำแพงเพชร พิจิตร นครสวรรค์ ขอนแก่น นครราชสีมา ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา สิงห์บุรี ลพบุรี ชัยนาท สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ชลบุรี ฉะเชิงเทรา และสระแก้ว

โดยพิจารณาสนับสนุนกิจกรรมที่มีการบูรณาการ ทั้งในเรื่องของ การจัดการมลพิษทางอากาศและเสียง การเพิ่มพื้นที่สีเขียว และการลดภาวะโลกร้อน ดังนี้

(1) การเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตชุมชนเมือง เช่น พื้นที่กันชน (Buffer zone) ระหว่างแหล่งกำเนิดมลพิษและเขตที่อยู่อาศัย การปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณรอบสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ชุมชน ระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน ทั้งนี้ ไม่พิจารณาสนับสนุนงบประมาณเพื่อการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้าง และการดำเนินงานในพื้นที่ที่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น

(2) การควบคุมการเผาในพื้นที่ชุมชน โดยสนับสนุนให้มีระบบการจัดเก็บและคัดแยกขยะมูลฝอยชุมชน เพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกวิธี และได้พิจารณาสนับสนุนงบประมาณเพื่อการก่อสร้างระบบกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนที่ถูกหลักสุขาภิบาล รวมทั้งการผลิตพลังงานจากกระบวนการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งโครงการประเภทนี้ สามารถพัฒนาต่อไปให้เป็นโครงการที่มีศักยภาพในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (ก๊าซมีเทน) หรือที่เรียกว่าโครงการภายใต้กลไกการพัฒนาที่สะอาด (CDM : Clean Development Mechanism) ได้

(3) การควบคุมการเผาในพื้นที่เกษตรกรรม โดยพิจารณาสนับสนุนศูนย์บริการเครื่องจักรกลการเกษตรปลอดการเผา เครื่องมืออุปกรณ์บดทำลายกิ่งไม้ ใบไม้ หญ้าแห้ง ให้สามารถย่อยสลายเป็นอินทรีย์วัตถุปกคลุมดิน